

INNOVATION AND SCIENCE

Abstracts of XXVII International Scientific
and Practical Conference
Great Britain, Liverpool
13 - 14 December 2021

**Great Britain, Liverpool
13 - 14 December 2021**

UDC 001.1

BBK 29

The 27th International scientific and practical conference “Innovation and Science” (13 - 14 December, 2021) Nika Publishing, Liverpool, Great Britain. 2021. 108 p.

ISBN 978-1-5175-5125-4

The recommended citation for this publication is:

Petrov P. Learning Styles and Strategies // Innovation and Science. Abstracts of the 27th International scientific and practical conference. Nika Publishin. Liverpool, Great Britain. 2021. Pp. 39-43. URL: <http://el-conf.com.ua/>.

Science editor:

Solodka N.V.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Reviewers:

Gabriella Conti

Associate Professor in Economics in the Department of Economics and in the Department of Social Science, University College London

Steven Koonin

Professor of Information, Operations & Management Sciences, NYU Stern

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: el-conf@ukr.net

homepage: <http://el-conf.com.ua>

©2021 Nika Publishing

©2021 Authors of the articles

CONTENT

<i>Nuriev R.A., Abaszade R.G., Khanmamedova E.A.</i> DITHERING TIME DELAYS, SYNCHRONIZED JOSEPHSON JUNCTIONS IN HIGH-TEMPERATURE SUPERCONDUCTORS AND CHAOTIC TERAHERTZ WAVES	6
<i>Boieva K.</i> IMPROVEMENT OF ACCOUNTING AND ANALYSIS OF CALCULATIONS WITH EMPLOYEES OF PUBLIC SECTOR INSTITUTIONS	8
<i>Buziyan N.</i> THE USE OF ELECTRONIC TEXTBOOKS IN TEACHING SPECIAL SUBJECTS	13
<i>Hlukh N.</i> CREATION OF ACMEOLOGICAL SPACE IN LESSONS OF SAFETY ARRANGEMENTS AND PRECAUTIONS BY MEANS OF QUEST-TECHNOLOGIE	19
<i>Danilenko V., scientific adviser Kashubina Ju.</i> DEPOSIT POLICY OF THE COMMERCIAL BANK AND ITS MANAGEMENT	23
<i>Deriusheva K., Palchik O., Chernikova N.</i> ANALYSIS OF FACTORS OF INFLUENCE ON YIELD OF WINTER WHEAT	25
<i>Dzhavadzade Murad</i> SECOND ELECTRIC POWER SUPPLY	30
<i>Dzordzo Yu.</i> CHANGES IN SERUM ALBUMIN BINDING FUNCTION AND PROTEIN METABOLISM AND THEIR CORRECTION IN PATIENTS WITH HYPERTENSION AND NONALCOHOLIC STEATOHEPATITIS.....	34
<i>Zhadanova I., Sokal M.</i> ON ENSURING THE PROCESS OF CONSTRUCTING COHERENT STATEMENTS BY APPLICANTS FOR PRIMARY EDUCATION	37
<i>Kasenkova E.</i> RECOGNITION OF AN INDIVIDUAL AS MISSING. DECLARING AN INDIVIDUAL DEAD	43
<i>Kokhtiuk V.</i> THE INSTITUTE OF REPRESENTATION IN THE CIVIL PROCESS OF UKRAINE.....	47

<i>Latifa Alieva Abdul-Mabudovna, Dzhavadzade Murad</i> ELECTRICAL PARAMETERS MEASURING SYSTEM OF VOICE FREQUENCY CHANNELS.....	51
<i>Linnik K., Kosilova O.</i> THE EDUCATIONAL PROCESS IN KNMU AND ITS INFLUENCE ON THE PSYCHO- EMOTIONAL STATE OF STUDENTS	54
<i>Makarenko O.</i> SOCIAL PROTECTION OF ORPHANS AND CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE IN UKRAINE	56
<i>Mogilevskaya E., Miroshnichenko L.</i> PROBLEMS OF GENDER INEQUALITY.....	59
<i>Nechipurenko S., Miroshnichenko L.</i> PECULIARITIES OF UKRAINIAN LANGUAGE DEVELOPMENT.....	62
<i>Pysmenna Ya.</i> INNOVATIONS ARE BASIS OF DEVELOP- MENT OF ORGANIZATIONS.....	64
<i>Pisklov Ye., scientific adviser Kyselov A.O.</i> REGULATORY REGULATION OF THE USE OF UNDERWORK NATION- AL POLICE EMPLOYEES DURING COMBATING CRIMINAL OFFENSES	67
<i>Rudiuk N.</i> SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF POLICE WORK.....	71
<i>Sadovska N., Miroshnichenko L.</i> XENOPHOBIA AND TOLERANCE: HISTORICAL RETROSPECTIVE AND CURRENT CHALLENGES	76
<i>Svistukha D., Monakhova T.</i> PECULIARITIES OF PUBLIC SPEECH PODCASTS FUNCTIONING	78
<i>Semyonov A., Chumachenko S.</i> DIAGNOSING A DIGITAL DEVICE ON THE BASIS OF A SIMILARITY-DIFFEREN- CE METRIC	84
<i>Stepanenko A.</i> RESTRICTIVE MEASURES APPLICABLE TO PERSONS WHO HAVE DOMESTIC VIOLENCE.....	87

<i>Shevchenko N., Pyndych Yu.</i> INVESTMENT ACTIVITY IN THE REGIONS OF UKRAINE: CURRENT STATE AND TRENDS.....	92
<i>Shcherbak I.</i> THE TREND OF PROMOTING A POSITIONED BRAND AS A GUARANTEE OF THE QUALITY OF EDUCATION OF THE UNIVERSITY IN THE INTERNATIONAL INFORMATION SPACE.....	97
<i>Shemigon O.I., Andrienko V.V.</i> , SCIENTIFIC-THEORETICAL AND PRACTICAL FUNDAMENTALS OF MANAGEMENT METHODS.....	101

DITHERING TIME DELAYS, SYNCHRONIZED JOSEPHSON
JUNCTIONS IN HIGH-TEMPERATURE SUPERCONDUCTORS
AND CHAOTIC TERAHERTZ WAVES

Nuriev R.A.

*Institute of Physics, H.Javid Ave.,
Baku-1143, Azerbaijan*

Abaszade R.G.

Khanmamedova E.A.

*Azerbaijan State Oil and Industry University,
16/21 Azadliq Ave, Baku*

Abstract: *We report on chaos synchronization between Josephson junctions governed by a central junctions, when the coupling time between the driving junction and driven junctions is modulated. It is established that synchronization is quite robust to the modulation of the coupling time delays, including chaotically modulated delay times. Synchronized Josephson junctions can serve as a terahertz wave generators with enough power for practical applications in diverse scientific fields.*

Keywords *Josephson junctions. High temperature superconductors. Chaos synchronization. Dithering time delays. Chaotic terahertz generators*

Synchronization is one of fundamental concepts in science. Situated between microwaves and infrared light waves, terahertz (THz) radiation has a wide range of possible uses, including security scanning, remote sensing chemical signatures of explosives, non-invasive applications in medicine, ecology, secure communication, etc.] Due to this fact recently search for technology for generating and manipulating THz radiation is the subject of intense research [1-2]. This motivation makes the search for the compact, cheap, and portable THz sources of immense importance. Besides, for many remote sensing and imaging applications high power THz sources are vitally important [1-2].

One of the most important application area of THz waves is in the communication. It can provide an effective data exchange rates exceeding 1 Tbit/s using an optical carrier.

There are numerous circumstances when the factor of strong absorption of THz radiation may be of huge advantage, e.g. in combat zones and in rescue operations, when limited propagation of THz radiation is beneficial. The key requirement in such situations is the availability of sufficiently light and compact THz sources. Results of this paper show that synchronized Josephson junctions in high-temperature superconductors could present immense interest from this point of view, too.

It has been shown that with relevant coupling topology it is possible to synchronize several hundreds, or even probably thousands junctions [3-4]. As it follows from the previous results [3-4], and the results of this presentation the coupling topology is important for the number of junctions to be synchronized. As mentioned above there are thousands of naturally I intrinsic Josephson junctions in some of high- T_c superconducting crystals. From this point of view it was of enormous practical importance to study further the effect of coupling topology on the synchronization quality among the Josephson junctions.

In real situations (natural or man made) coupling delay times can be changeable due to the fluctuations, noisy environment or deliberate modulations.

In this presentation we report on chaos between Josephson junctions governed by a central junction, when the synchronization coupling time delays between the driving junction and driven junctions are subject to modulation. We obtain that synchronization is quite robust to the modulation of the dithering coupling time delays, including chaotically modulated delay times.

In this work the numerical simulations of chaos synchronization between uncoupled Josephson junctions driven by a central junction is presented. We have considered the case of modulated time delay couplings between the central junction and the junctions to be synchronized. We have established that synchronization quality between Josephson junctions is quite robust to the modulations of the coupling delay time, including chaotic modulations. This result is quite important in the light of possible modulations of the coupling time

delays in real-life situations due to the fluctuations, noise, etc, in the technological processes of preparation of the Josephson junctions. These findings are important from the application point of view: synchronized Josephson junctions can serve as a terahertz wave generators with enough power for practical applications in diverse scientific fields, such as security control, medical diagnosis, high speed communication technologies, and ecology.

References:

1. B.S. Williams, Terahertz quantum cascade lasers. Nat.Photonics, 1(521-525) (2007).

2. J..Du, Terahertz imaging for environmental applications, Supercond.Sci.Technol. 26, 22-24 (2013).

3. E M.Shahverdiev, L.H.Hashimova, P.A.Bayramov, R.A.Nuriev. Synchronized Josephson junctions and Terahertz waves, Optik, 144,102-107(2017).

4. E.M. Shahverdiev, Controlling chaos in some laser systems via variable coupling and feedback time delays, Int.J.Modern Phys. B(30) 1-12, 1650181 (2016)

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Боєва К.С.

*студентка факультету обліку
та податкового менеджменту
Київський національний економічний
університет імені В. Гетьмана
м. Київ, Україна*

Анотація: В умовах глобалізації економіки бюджетні установи займають важливе місце у сучасному суспільстві. Виплати працівникам є найвагомішою складовою усіх видатків бюджетних установ, а їх облік є однією з найважливіших сторін облікового процесу.

Ключові слова: облік розрахунків з працівниками, штатний розпис; аналіз організації обліку, контроль за виплатами працівникам.

Облік розрахунків з працівниками недосконалий і знаходиться в процесі реформування. В таких умовах вивчення теоретичних і прикладних аспектів обліку, аналізу та контролю ефективності розрахунків з працівниками бюджетних установ стає особливо актуальним.

Питання розрахунків з працівниками завжди посідало важливе місце в роботі вчених та в повсякденній діяльності бюджетних установ, адже заробітна плата є однією з найважливіших і найскладніших економічних категорій, оскільки вона є головним джерелом доходу та ефективним засобом мотивації працівників. Виплати працівникам - найважливіший засіб підвищення зацікавленості працівників у їхній праці, продуктивності та наданні послуг.

Теоретичні, методологічні та економіко-організаційні проблеми обліку розрахунків з працівниками завжди були предметом наукових досліджень провідних українських та зарубіжних вчених-економістів. Дані проблеми розглядалися у працях таких провідних вчених і практиків України, як Ф.Ф. Бутинець, С.В. Голов, С.В. Івахненко, М.В. Кужельний, Т.Г. Мельник, С.В. Свірко, А.О. Труфен, Н.В. Шульга та інші. Проте деякі питання обліку виплат працівникам в умовах його гармонізації з міжнародною практикою досі не вирішені і потребують подальшого дослідження. Значна увага питанням організації та методики контролю витрат виплати працівникам приділялась у роботах вітчизняних науковців, таких як М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, Л. В. Гуцаленко, У. О. Марчук, Є. В. Мних, В. В. Сопко, О.В. Цятковська, Б. Ф. Усач, В. О. Шевчук та інших.

Відсутність єдиної системи аналізу виплат працівникам установи та пов'язаних з ним соціальних нарахувань, як елементів операційних витрат, є потреба суттєвого удосконалення системи фінансових показників для оцінки виплати працівникам, що зумовлює вивчення основ аналізу фонду оплати праці та

аналіз розрахунків з оплати праці. З погляду економічної аналізу господарської діяльності установи, фонд оплати праці та виплати працівникам у теоретичному та практичному аспектах досліджували: Є. Ві. Мних, В.Мі. Мельничук, Г.Ві. Савицької, С.І. Дробязко та інші.

Сьогодні на першій план виходить перебудова організації розрахунків за виплатами працівникам, проведення відповідної реформи зі метою поетапного підвищення заробітної плати і створення ефективного мотиваційного механізму, який ґрунтується на поєднанні економічних стимулів і соціальних гарантій. Необхідність дослідження сучасного стану обліку, аналізу та контролю розрахунків за виплатами працівникам для бюджетних установ обумовили вибір теми кваліфікаційної магістерської роботи та її актуальність.

Для удосконалення обліку та контролю розрахунків з працівниками доцільно вирішити такі завдання:

- контроль за дотриманням штатної дисципліни і використанням фонду заробітної плати;
- правильне обчислення витрат робочого часу та контролю за його раціональним використанням;
- своєчасне і достовірне нарахування заробітної плати і допомоги за тимчасовою непрацездатністю;
- здійснення своєчасних і достовірних розрахунків щодо заробітної плати;
- контролю за використанням виділених на зарплату коштів загального і спеціального фондів;
- своєчасне складання необхідної звітності і забезпечення користувачів інформацією про працю і заробітну плату.

Виконання цих завдань можливе лише при раціональній організації всього облікового процесу і постійному контролі за ними з боку керівника, головного бухгалтера установи та органів державного казначейства, які видають дозвіл на отримання коштів на зарплату в межах кошторису.

До основних напрямів удосконалення державного регулювання оплати праці слід віднести:

1) оптимізації взаємозв'язку систем регулювання оплати праці, структурної політики, інвестицій і інновацій, оподаткування, ціноутворення, зайнятості, антимонопольної і антиінфляційної систем;

2) формування повноцінного ринку праці і активізації політики держави щодо його регулювання в умовах соціально-економічних перетворень, це дозволить більш ефективно використовувати ринкові регулятори заробітної плати;

3) удосконалення діючих і розробка нових законодавчих і нормативно-правових актів зі становлення мінімальних державних гарантій в оплаті праці, прожиткового мінімуму, індексації заробітної плати;

4) удосконалення організації заробітної плати працівників бюджетної сфери, керівників підприємств, заснованих на державній і комунальній власності;

5) законодавче забезпечення системи соціального партнерства і подальший розвиток на цій основі договірної регулювання заробітної плати та її захисту;

6) забезпечення дієвого контролю за дотриманням діючого трудового законодавства, в тому числі стосовно оплати праці.

Важливим завданням державі є підтримка виконання заробітною платою своїх основних функцій, таких як мотиваційна, відтворювальна, регулююча, стимулююча і соціальна. В цьому зв'язку суттєвого значення набуває адаптація державою заробітної плати до зростання вартості житла і соціальних послуг (медичних, освітніх, культурних тощо).

З метою упорядкування виплат працівникам бюджетних установ, а також створення механізму підтримання на постійному рівні оптимальних міжгалузевих та міжпосадових співвідношень в оплаті праці запропоновано основні напрямки удосконалення обліку, контролю та аналізу розрахунків з працівниками (рис. 1).

Таким чином, використовуючи рекомендовані напрямки удосконалення по розрахунках з працівниками бюджетної установи забезпечить оперативне вирішення задач обліку, контролю

та аналізу, це буде сприяти якісному контролю за формуванням доходів і видатків бюджетних установ, забезпеченню ефективності використання фінансування та економії грошових і матеріальних ресурсів. В кінцевому підсумку це забезпечить зростання обсягів і якості наданих бюджетними установами послуг.

Рис. 1. Напрямі удосконалення розрахунків зі працівниками

Література:

1. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення 11.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 11.12.2021).

2. Власова І.О. Дослідження співвідношення економічного та правового тлумачення понять «розрахунки», «зобов'язання» та заборгованість/ І.О. Власова// *Вісник Донецького університету економіки та права.* –2013.№1.–с.88-94.

3. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995р. № 108/95-ВР. Дата оновлення 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 01.12.2021).

4. 13. Ходаківська Л. О. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків з оплати праці. *Економіка і суспільство*. 2018. №17. С. 668–673.

УДК 651

Технічні науки

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСІБНИКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ СПЕЦДИСЦИПЛІН

Бузіян Н.Г.,

*викладач ВСП «Технологічний фаховий коледж
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету»,
м. Дніпро, Україна*

Однією із сучасних педагогічних проблем є не розрізнення понять дистанційного та електронного навчання. Безперечно, ці поняття близькі за змістом, але не тотожні. Під дистанційним навчанням слід розуміти форму навчання, а під електронним – засоби навчання, які лежать в основі використання цифрової техніки та телекомунікаційних систем та дозволяють отримувати знання за допомогою віртуальних середовищ.

Один з таких засобів - електронний навчальний посібник - є важливою складовою частиною освітнього процесу.

Аналіз літератури з дисциплін професійного спрямування показав, що переважна більшість видань – це традиційні друковані видання, причому українських практично не має. Крім того, існуючі підручники не завжди задовольняють необхідним вимогам. Таким чином, розробка електронних посібників зі спецдисциплін є досить актуальною і доцільною.

Електронний посібник є складним комплексом програм, що дозволяє демонструвати студентам, крім тексту, який навчає, мультимедійний матеріал (аудіо, відео, анімації, інтерактивні моделі тощо), що робить навчальний посібник більш наочним та інформативним. Потреба створення електронного посібника при викладанні дисциплін професійного спрямування викликана

необхідністю візуалізувати роботу технологічних процесів та обладнання.

Про необхідність використання мультимедійних навчальних матеріалів щодо технічних дисциплін говорить також низка фактів, які останніми роками спостерігаються в навчальному процесі.

По-перше, сучасних студентів неможливо уявити без гаджетів - створюється враження, що вони не розлучаються з ними всі 24 години на добу, тобто більшість з них охоче сприймають матеріали, представлені в електронному вигляді.

По-друге, спостерігається тривожна тенденція: студенти – досвідчені користувачі комп'ютера – знайшли, як їм здається, найлегший шлях «засвоєння» курсу – пошук в Інтернеті матеріалів за програмою дисципліни, які виявляються далеко не завжди якісними.

Більшість викладачів сприймають ситуацію, коли студенти користуються мобільними пристроями в аудиторії, як істотну перешкоду, серйозний відволікаючий момент під час читання лекцій і проведення практичних занять. Використання електронних засобів навчання один із заходів звернути шкідливі фактори загальної «мобілізації» в корисні.

Електронні навчальні посібники виступають як асистенти викладачів, приймаючи на себе величезну рутинну роботу при викладанні нового матеріалу, при перевірці та оцінці знань студентів.

При грамотному використанні електронна допомога може стати потужним інструментом для самостійного вивчення більшості дисциплін.

Під час проектування електронного конспекту з дисципліни «Аспірація і пневмотранспорт» я скористалася програмою «Конструктор електронних книг».

Програма має інтуїтивно-зрозумілий та ергономічний інтерфейс, що дозволяє користувачеві миттєво освоїться та приступити до роботи. При проектуванні електронного конспекту всі дані відображаються у вигляді зручної деревоподібної структури, програма автоматично визначає формати даних і присвоює їм певні категорії.

Рис.1 Запуск програми

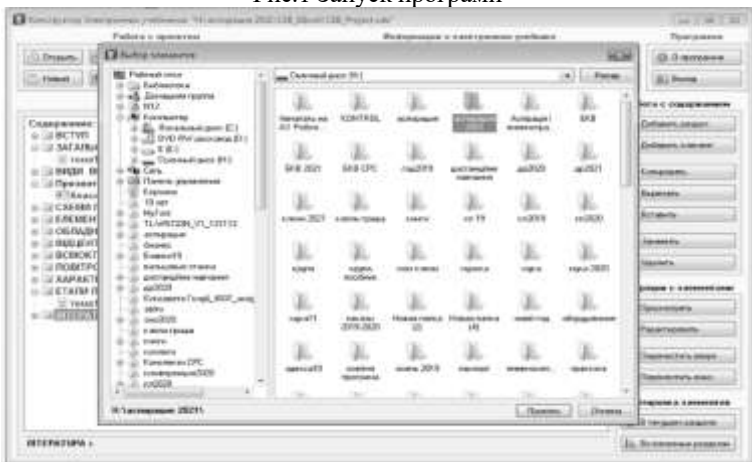

Рис.1.2 Створення нового проекту

Можливості «Конструктора электронных книг»:

- створення нових документів, за допомогою взаємодії з програмою Microsoft Word;
- пошук, вилучення та додавання існуючих файлів, файлів із заданих каталогів з архівів RAR, ZIP, 7z;
- автоматичне конвертування файлів (Файли Rich Text Format -> веб файли);
- набір стандартних функцій для редагування підручника.

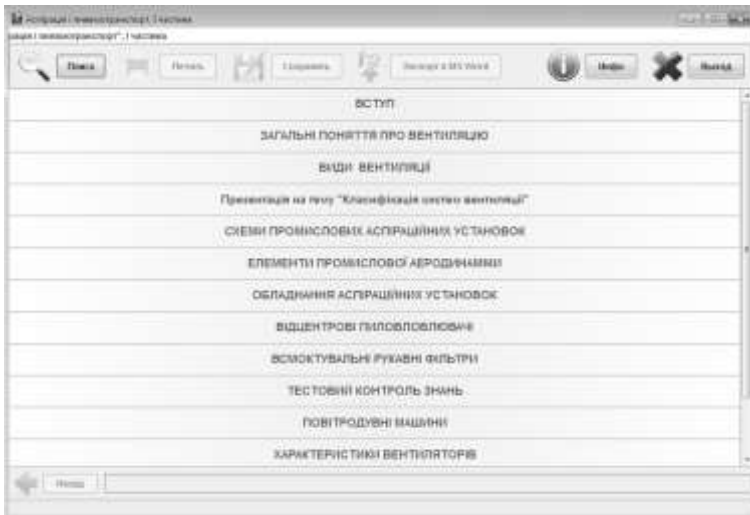

Рис. 3 Загальний вигляд навчального посібника

Основна перевага електронного посібника – інтерактивність. Він дозволить, окрім тексту, надавати студентам можливість відкривати відеоролики, довідникову літературу, перехресні матеріали з інших посібників, здійснювати самоконтроль за допомогою сервісу LearningApps.org, проходити контрольне тестування на оцінку за допомогою сервісу Google Форми.

Рис.4 Запуск презентації

Рис.5 Запуск сервісу LearningApps.org для самоконтролю з теми

Рис.6 Запуск сервісу Google Форми для контрольного тестування

Можливості створеного підручника:

- вбудовані інструменти для перегляду веб-файлів, зображень, відеофайлів;
- внутрішня система пошуку інформації;
- друк документів;
- експорт даних на пристрої зберігання інформації;
- експорт документів у Microsoft Word.

Перевагою електронної допомоги є те, що весь (або більша його частина) необхідного для освоєння дисципліни матеріалу зібрана в одному місці і студентам не доводиться витратити час

на пошук цього матеріалу за різними джерелами. Крім того, студент може провести самоперевірку засвоєного матеріалу, оскільки конспект містить тестові завдання та інтерактивні вправи для перевірки знань.

Застосування електронного конспекту дозволить ефективніше організувати навчальний процес з вивчення даної дисципліни з урахуванням усіх аспектів її викладання: проведення теоретичних та практичних занять, організація самостійної роботи, здійснення контролю.

Незважаючи на всі переваги, які вносить у навчальний процес використання електронних навчальних посібників, слід враховувати, що електронні посібники є лише допоміжним інструментом, вони доповнюють, але не замінюють викладача.

Література:

1. Михалищева, М. А. Использование электронных учебных пособий в учреждениях профессионального образования / М. А. Михалищева, С. В. Турукина. — Текст : непосредственный // Проблемы и перспективы развития образования : материалы IV Междунар. науч. конф. (г. Пермь, июль 2013 г.).

2. Шевченко В.Л. Основи дидактичного проектування комп'ютерно орієнтованих навчальних комплексів для дистанційної освіти: навчально-методичний посібник / В.Л. Шевченко. — К.: Вид. НТУУ "КПІ", 2008. — 152 с.

3. <https://ppt-online.org/533374>

СТВОРЕННЯ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПРОСТОРУ НА УРОКАХ ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗАСОБАМИ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Глух Н.І.

викладач

Кривоозерський професійний аграрний ліцей

Анотація: *Обґрунтовано необхідність застосування акмеологічного підходу у процесі здобуття професійної освіти, зокрема у сфері охорони праці. Визначено основні засади, переваги та інструменти формування акмеологічного простору. Охарактеризовано роль квест-технологій (веб-квестів) у створенні акмеологічного простору на уроках охорони праці у ПТНЗ.*

Ключові слова: *акмеологічний простір, акмеологічний підхід, уроки охорони праці, квест-технології, веб-квести.*

Нині стан охорони праці на підприємствах та організаціях України залишається незадовільним. Основними причинами травматизму, професійних захворювань та смертельних випадків на виробництві найчастіше є низький рівень організації виробництва, трудової та виробничої дисципліни, порушення вимог нормативних актів про охорону праці, а також низький рівень знань та вмінь робітників і посадових осіб, які переважно не ознайомлені з технічним процесом та інструкціями з охорони праці. Зважаючи на це, основним завданням вивчення дисципліни охорона праці є формування інтегрованої здатності використовувати набуті компетентності для покращення умов праці на робочому місці з метою збереження здоров'я та працездатності працівників під час професійної діяльності, а також формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та особисту безпеку.

На професійну підготовку майбутнього фахівця інтенсивно впливає стрімкий розвиток суспільства, який неперервно висуває нові вимоги до його професіоналізму, тому сьогодні основним завданням професійної освіти є створення умов для розкриття й розвитку внутрішнього потенціалу майбутнього спеціаліста

різних галузей, формування його позитивної «Я»-концепції в процесі опанування основ професійної діяльності з позицій акмеологічного підходу, який передбачає вищий для кожної людини рівень розвитку її фізичного здоров'я, розуму, почуття, волі, взаємодіючих таким чином, що вона досягає найбільшого результату, виявляючи себе як індивід, як особистість і як суб'єкт діяльності [1, с. 7-43]. Тож, акмеологічний підхід щодо вивчення закономірностей досягнення вершин професіоналізму та творчості є одним із прогресивних та перспективних для сучасної системи освіти.

Необхідність акмеологічного підходу в навчально-виховному процесі охорони праці очевидна, оскільки суспільство очікує від ПТНЗ, що його випускники будуть комунікабельними, креативними, мислячими особистостями, які прагнуть до успіху й уміють самостійно будувати індивідуальну траєкторію розвитку, враховуючи усі чинники та фактори впливу на їх життя, здоров'я та працездатність у процесі діяльності.

Акмеологічний підхід передбачає створення акмеологічного простору, що передбачає партнерство, взаємодію усіх зацікавлених суб'єктів освітнього процесу у вирішенні проблем розвитку й саморозвитку здобувача освіти. Нині він виступає основним чинником інтегративного впливу на процес розвитку й самореалізації особистості [2, с. 2-22].

Актуальною стає потреба у застосуванні акмеологічного підходу в навчальному процесі, зокрема і на уроках охорони праці, адже нині підвищення якості освіти не можливо уявити без застосування викладачами акмеологічних технологій: ігрових технологій в закладах ПТО; квест-технологій в професійній освіті; кейс-методів; методів проектів в професійній підготовці; особистісно орієнтованого навчання; технології розвивального навчання; тренінгових технологій.

Особливого значення серед вище перелічених набувають освітні квест-технології – форма навчальної та розважальної діяльності, в яку здобувачі освіти активно включаються, набувають практико орієнтовні знання з основ охорони праці та

отримують задоволення від навчання. Квест не тільки дозволяє кожному учаснику заявити про себе, про свої здібності, а й сприяє розвитку комунікаційних взаємодій між гравцями, що стимулює спілкування і служить гарним способом згуртувати учасників навчального процесу. У квестах присутній елемент змагання, а також ефект несподіванки (несподівана зустріч, таємниця, певна атмосфера, декорації). Такий інструмент сприяє розвитку аналітичних здібностей, розвивають фантазію і творчість, тому що учасники можуть доповнювати живі квести по ходу їх проходження.

Проте у період дистанційного навчання на уроках охорони праці доцільно застосовувати веб-квести, як проектну методику орієнтовану на самостійну діяльність здобувачів освіти (індивідуальну, колективну), що здійснюється через певний проміжок часу, органічно поєднану з груповим підходом до навчання. Під час його проведення здобувачі протягом певного часу самостійно здійснюють пошук, аналіз, формалізацію, надання інформації [3, с. 8-12], формуючи акмеологічний простір.

Технологія веб-квест з охорони праці реалізує ресурсно-орієнтоване навчання, яке визначається як комплекс методів і засобів навчання, спрямованих на цілісний підхід до організації навчального процесу, що зорієнтований не тільки на засвоєння знань і набуття навичок, а й на тренінг здібностей самостійного й активного перетворення інформаційного середовища шляхом пошуку та практичного застосування інформаційних ресурсів [4, с. 76-80]. Така діяльність активізує суб'єктів навчальної діяльності, підвищуючи не лише мотивацію до процесу здобуття знань, але і відповідальність за результати цієї діяльності та їх презентацію. При цьому використання комп'ютерних технологій, як інструменту творчої діяльності, сприяє підвищенню мотивації до самоосвіти, формує нові здоров'я та життєзберезувальні компетенції, реалізує креативність, підвищує особистісну самооцінку та розвиває особистісні якості.

Таким чином, акмеологічний простір у навчально-виховному процесі дозволяє консолідувати зусилля усіх учасників освітнього

процесу для творчої діяльності, результатами якої є висока якість навчання та якість знань. Нині ключовою навчальною потребою стає створення успішного інтегрованого інноваційного акмеологічного освітнього простору засобами квест-технологій, адже в ньому може гармонійно розвиватись талановитий здобувач, здатний досягнути високого професійного та людського розвитку.

Література:

1. Кузьмина-Гаршина Н.В. Акмеологические законы развития продуктивной компетентности специалиста фундаментального образования. *Модернізація вищої освіти у контексті євроінтеграційних процесів*: Зб. наукових праць учасників Всеукраїнського методологічного семінару з міжнародною участю. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2007. С. 7–43.

2. Ковганич Г. Концептуальні засади розвитку акмеологічного навчального закладу. *Завуч (Шкільний світ)*, 2015. № 12. С. 2–22.

3. Кулішов В.С. Застосування квест-технології у професійно-теоретичній підготовці учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2018. 86 с.

4. Кононець Н.В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання. *Педагогічні науки*: зб. наук. пр. Полтава, 2012. Вип. 54. С. 76–80.

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА УПРАВЛІННЯ НЕЮ

Даніленко В.С.

студент факультету

економіки та управління бізнесом

*науковий керівник **Кашубіна Ю.Б.***

Криворізький національний університет

м.Кривий Ріг, Україна

Від того наскільки банки приділятимуть увагу депозитній політиці залежить їх можливість ефективно виконувати банківські операції та надавати банківські послуги , а також фінансова стійкість банківської системи в цілому. Депозитна політика комерційного банку являє собою сукупність принципів, методів і способів здійснення, послідовно пов'язаних дій по залученню коштів в депозити (вклади) на умовах повернення і ефективному управлінню ними з метою забезпечення функціонування та розвитку банку.

Депозитна політика комерційного банку повинна, перш за все, відповідати наступним вимогам: економічна доцільність; конкурентоспроможність; внутрішня несуперечність[1].

Завдяки ефективному курсу депозитної політики, у банку з'являється можливість не вдаватися до різних дорогих запозичень на міжбанківському кредитному ринку або шукати інші джерела залучення коштів.

Процес управління депозитними операціями передбачає наявність комплексу стратегічних і тактичних заходів, які здійснюють комерційні банки з метою акумулювання тимчасово вільних грошових коштів клієнтів для створення власних кредитних ресурсів. Не дивно що нинішня система працює у кого більше грошей той має більше можливостей .

Можна виділити наступні напрямки депозитної політики комерційного банку:

- 1) аналіз депозитного ринку;
- 2) визначення цільових ринків для мінімізації депозитного ризику;
- 3) мінімізація витрат в процесі залучення коштів;
- 4) оптимізація управління депозитним портфелем;[2].

Формування чіткої та гнучкої депозитної політики банку є необхідною умовою раціональної організації діяльності банку у сфері залучення депозитів та відповідних відносин між банком та його вкладниками, що визначається перш за все правильною постановкою мети і стратегічних цілей депозитної політики банку.

На даний час вітчизняним банкам варто пропонувати клієнтам комплексне обслуговування, невід'ємною складовою якого були б депозитні послуги банків та послуги, пов'язані із інвестиціями у ринок цінних паперів. Вкладення у різноманітні інструменти ринку цінних паперів – акції, облігації, інструменти грошового ринку, в інвестиційні фонди й інші, у світі відомі вже багато років і завоювали величезну популярність у середовищі, як інституціональних, так і індивідуальних вкладників, тому що пропонуються практично різні можливості та варіанти отримання доходу від інвестування.

Не менш цікавим вкладенням є крипто валюта, думаю ви чули про таке . Завдяки криптовалюті можливо заробляти більші відсотки , ніж пропонує банківська система . На мою думку , банки повинні задуматись над напрямом депозит у криптовалюті. Таким чином банк отримуватиме відсотки у разі зростання активів , можливо це допоможе знизити відсотки за кредит.

Широкий спектр висококваліфікованих інвестиційних продуктів і професійні консультації дозволяють вибрати інвестиційну стратегію, що найбільше відповідатиме можливостям і цілям, погодивши при цьому рівень бажаного доходу і прийнятого ризику, і створити прийнятний інвестиційний портфель, досягаючи у такий спосіб кращих результатів [3, с. 620].

Використовуючи інвестиційний накопичувальний депозит, вкладники мають можливість одержати більш високі процентні

доходи, у порівнянні з традиційними видами банківських депозитів і поточними рахунками.

Отже, ефективна депозитна політика є важливим завданням банківського менеджменту, а формування депозитної політики банків посідає провідне місце у забезпеченні їх конкурентних переваг на фінансовому ринку.

Література:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. №2121-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2> (дата звернення 20.10.2021)

2. Аванесова Н.Е., Арестова Ю.О. Депозитна політика комерційного банку: теоретико-методологічні засади. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип. 8. С. 916–918

3. Drechsler I., Savov A., Schnabl P. Banking on deposits: maturity transformation with out intere straterisk. *Financial innovation and money*. 2017. № 4. P. 617-634.

УДК 631.554(477.005.525(043)

Сільськогосподарські науки

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Дерюшева К.С.,

студентка психолого-педагогічного факультету

Пальчик О.О.,

к.с.-г.н., доцент кафедри природничих дисциплін

Чернікова Н.В.,

ст. викладач кафедри природничих дисциплін

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

м. Харків, Україна

Анотація: в статті проведено аналіз літературних джерел щодо різних факторів впливу на врожайність пшениці озимої кліматичних факторів, внесення добрив, застосування засобів боротьби із бур'янами, бактеризації насіння та дотримання правил сівозмін.

Ключові слова: озима пшениця, врожай, врожайність, фактори.

Серед сільськогосподарських культур, які вирощуються в Україні, за посівними площами лідирує озима пшениця. Щороку, незважаючи на несприятливі кліматичні фактори та непередбачувану погоду, кількість гектарів зернових залишається стабільною. Таким чином, посівні площі озимих культур в Україні у 2020 році становлять 6,4 млн га, що на 0,6% менше порівняно з минулим 2019 роком. Таку відносну стабільність забезпечує правильна та сучасна технологія посіву озимої пшениці, завдяки чому можна отримати найвищі агротехнічні результати. Величина врожаю пшениці озимої є інтегральним показником продуктивності рослин, яка визначається густотою посіву, світловим і температурним режимами, вологозабезпеченістю ґрунту, мінеральним живленням тощо і знаходиться в прямій залежності від величини елементів структури врожаю [1, с. 50]. Попередні дослідження в галузі рослинництва показали, що вплив низьких температур призводить до синтезу специфічних білків як реакції рослин на стрес. Під впливом низьких температур порушується цілісність мембранних структур, змінюються їхні властивості, крім цього, стресор-подразник викликає формування цілої ланки захисних реакцій, спрямованих на репарацію пошкодження. Посилення негативної дії температурного стресу спостерігається при обробці рослин ауксинами, цитокінінами та гіберелінами і, навпаки, збільшення опору посилюється під впливом абсцизової кислоти і фітогормонів – активаторів метаболізму. Одержані дослідниками дані вказують на можливість підвищення стрес-стійкості рослин і мінімізації негативної дії низьких температур шляхом обробки рослин біологічно-активними сполуками [7, с. 65].

Як показує дослідження проведене Немченко Н. Н. та Рибіною Л. Д., застосування гербіцидів у поєднанні з добривами дозволило знизити негативний вплив відсутності обробітку ґрунту та повторних посівів на загальну засміченість. Використання однотипних гербіцидів призвело до розвитку стійких видів бур'янів. всі препарати, спрямовані на знищення

дводольних видів, сприяли наростанню в посівах злакових бур'янів. Очищення посівів на 95-100% відбувалося лише за спільному застосуванні гербіцидів різного спектра дії. Високою гербіцидною активністю зі зняття засміченості дводольними бур'янами відрізнявся 2,4-ДА (луварам, елант), банвел, ларен, гранстар (80-100%). Крос пригнічував цю групу бур'янів на 55-65% [6, с. 43].

Ефективним заходом підвищення продуктивності пшениці озимої і стійкості рослин до несприятливих абіотичних і біотичних чинників є поєднання сортових особливостей із оптимальною системою живлення, зокрема застосуванням органо-мінеральних добрив у позакореневе підживлення [5, с. 97]. На темно-каштанових середньосуглинкових слабкосолонцюватих ґрунтах Південного Степу України найвищі показники продуктивності сформував сорт пшениці озимої Марія із застосуванням у технології його вирощування органо-мінеральної системи удобрення й хімічного процесу захисту рослин від хвороб [5, с. 101].

Незалежно від регіону України, вирішальним фактором у виробництві є технологія вирощування озимої пшениці. Технологія посадки вибирається виробником відповідно до природно-кліматичних особливостей і можливостей господарства. Технічна карта вирощування озимої пшениці дозволяє тримати правильний маршрут для отримання найвищих результатів. Крім того, під впливом шкідників, мікроорганізмів і забруднення шкідниками на полі не втрачають корм на жодній стадії виробництва. Тому моніторинг умов посівів допоможе захистити посіви. Технологія посіву озимої пшениці передбачає використання високоякісних ресурсів. Тому необхідно ретельно відбирати сертифіковане насіння, добрива та перевірені засоби захисту рослин з відповідними біологічними характеристиками. Особливої уваги вимагає підбір насіння, адже рослини розвиваються восени і взимку. Тому для посіву необхідно використовувати кондиційний насінневий матеріал, який характеризується високою схожістю, високою чистотою, стійкістю до хвороб.

Також, важливо правильно визначити час восени, коли пшеницю варто садити.

З метою підвищення врожайності та якості зерна на посівах пшениці озимої за інтегрованого захисту рослин застосовували гербіциди та фунгіциди. Дослідження показали, що інтегрована система захисту позитивно впливала на білковість зерна та вміст клейковини, особливо за внесення оптимальних та підвищених доз добрив. Так, у сорту Єрмак за внесення P135K135 + N60(II) + N75(IV) + N45(VIII) та застосування інтегрованого захисту вміст білка в зерні пшениці озимої збільшився на 0,33 % і становив 14,02 %. У середньому по сортах за мінімальної системи захисту рослин вміст білка в зерні пшениці озимої склав 12,25 %, клейковини – 23,65 %, за інтегрованої – 12,66 % та 24,30 % відповідно [4, с. 80].

За дослідженням Ящука Н. О. можна стверджувати, що найвищим класом якості в більшості випадків характеризується зерно, вирощене після багаторічних трав, зокрема 2-й клас сорту Національна та 1–2-й сорту Поліська 90. Найнижчі класи якості були в зерна, вирощеного після кукурудзи на силос, 3–4-й незалежно від сорту. Вищі класи якості відмічали в зерна, вирощеного за інтенсивної та екологічної систем землеробства (в основному 1–2–3-й класи) та нижчі за біологічної системи (в основному 3–4–5-й класи) [8, с. 77].

Важливим напрямом у розвитку органічного землеробства є створення методів і технологій формування, підтримки та ефективної роботи високоінтегрованих мікробних рослинних систем, що поєднують агрономічно корисні властивості рослин і мікроорганізмів, наприклад мікробну біотехнологію. Позитивний ефект бактеризації насіння залежить від ряду факторів: активності штаму мікроорганізмів, концентрації клітин і кількості біологічно активних речовин в інокуляційній суспензії, терміну обробки насіння, виду та сорту рослин, стану аборигенної ґрунтової мікрофлори в момент висіву насіння, особливостей ґрунту, умов агротехнічного комплексу, агрокліматичних умов [3, с. 84]. Бактеризація насіння пшениці ярої комплексними композиціями

позитивно впливала на розвиток популяції агрономічно корисної азотфіксуючої мікрофлори у ризосфері рослин, що вказує на поліпшення мікробіологічної характеристики ґрунту. Чисельність ризосферних азотфіксуючих мікроорганізмів змінювалася залежно від дії комплексних інокулянтів і фаз вегетації рослин. Аналіз динаміки розвитку популяції олігоазототрофів у ризосфері пшениці свідчить про суттєве збільшення їхньої кількості в першій половині вегетації рослин. Бактеризація насіння композицією Коктейль сприяла збільшенню в 3,7; 1,9; 2,6 і 1,4 рази відповідно до фаз розвитку рослин числа мікроорганізмів, які здатні до фіксації азоту в ризосферному ґрунті рослин протягом усього вегетаційного періоду [3, с. 86].

Підсумовуючи слід сказати, що раціональне розміщення озимої пшениці після нетрадиційних попередників, вибір районованих сортів та застосування прогресивних технологічних прийомів з урахуванням конкретних умов господарства, це – запорука успіху в сфері зерновиробництва [2, с. 160].

Отже, в статті проведено аналіз літературних джерел щодо різних факторів впливу на врожайність пшениці озимої.

Література:

1. Бордюжа Н. П. Вплив добрив та різних способів їх внесення на врожайність зерна пшениці озимої за вирощування на лучно-чорноземному карбонатному ґрунті. Агрономія. 2012. № 1–2. С. 50–57.
2. Кімко М. Л., Ігнат'єв Є. І., Болтянський В. М., Мітников Б. В. Досвід вирощування озимої пшениці. Науковий вісник ТДНТУ. Т. 1. С. 156 – 161.
3. Кириченко О. В. Бактеріальні композиції – ефективний елемент біотехнології вирощування пшениці. Вісник Харківського національного аграрного університету. Сер. Біологія. 2013. С. 83 –92.
4. Кононюк Л. М., Натальчук Т. А., Давидюк Г.В. Вплив технології вирощування на показник якості та врожайності пшениці озимої в умовах Південної частини лісостепу. Збірник наукових праць ННЦ «Інститут землеробство НААН». 2013. С. 77 – 85.

5. Макровська О. Є., Гречишкіна Т. А. Продуктивність сортів пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування в умовах Південного степу України. Агробіологія. 2020. №1. С. 96 – 103.

6. Немченко В. В., Рыбина Л. Д. Эффективность систематического применения гербицидов и азотистых удобрений при выращивании яровой пшеницы. Агрехимия. 2007. № 3. С. 41–46.

7. Ярошенко С. С. Морозостійкість та зернова продуктивність пшениці озимої залежно від агротехнічних прийомів вирощування. Зернові культури. Т. 4. 2020. №1. С. 64 – 70.

8. Ящук Н. О. Відповідність показників якості зерна пшениці озимої вимогам стандарту залежно від сортових особливостей та факторів вирощування. Сортовивчення та охорона прав на сорти рослин. №2. 2013. С. 73 – 77.

Технічні науки

SECOND ELECTRIC POWER SUPPLY

Джавадзаде Мурад

магістр

*Азербайджанский государственный
университет нефти и промышленности,
кафедра Электроники и автоматики,*

Abstract: *Secondary power supplies (SPS), designed to generate the voltages required in value and shape, are made in the form of separate blocks and are part of various functional units. The main task of secondary power sources is to convert the energy of primary sources into a number of output voltages that ensure the functioning of various electronic devices. They are included between the primary source and the load, therefore they are affected by the change in the characteristics of both the PIP and the load. In addition to the primary source itself, the secondary source usually includes additional devices that ensure its normal operation under various external influences. These are control and monitoring devices, protection and switching devices.*

Keywords: *Power, sources, generator, power systems.*

ВТОРИЧНЫЕ ИСТОЧНИКИ ПИТАНИЯ

Аннотация: Вторичные источники питания (ВИП), предназначенные для генерации напряжений, требуемых по величине и форме, выполнены в виде отдельных блоков и являются частью различных функциональных блоков. Основная задача вторичных источников питания - преобразование энергии первичных источников в ряд выходных напряжений, обеспечивающих работу различных электронных устройств. Они включены между первичным источником и нагрузкой, поэтому на них влияет изменение характеристик как PIP, так и нагрузки. К вторичному источнику, помимо самого первичного, обычно относятся дополнительные устройства, обеспечивающие его нормальную работу при различных внешних воздействиях. Это устройства управления и контроля, устройства защиты и коммутации.

Ключевые слова: Энергия, источники, генератор, энергосистемы.

The main sources of for most enterprises are power plants (including generator voltage buses), their own CHP and regional substations of power systems. The choice of independent power supplies is carried out by the power supply organization, which indicates their characteristics in the technical conditions for connection.

Since the beginning of the 90s, there has been a tendency in power systems to supply consumers from the buses of regional substations at voltages of 110-220 kV. This is dictated by the desire to galvanically isolate the networks of generators and consumers in order to exclude the influence of various types of faults in the consumer's network on the operation of generators. At many power plants under construction, 6, 10 and 35 kV switchgears intended for electricity consumers are not provided at all, all power is transmitted at voltages of 110 and 220 kV to the nearest regional substations. The construction of their own CHP plants at enterprises is also considered unprofitable. Such solutions are economically justified for energy companies, but can significantly reduce the reliability of power supply to consumers [4].

In accordance with the regulatory requirements defined in the

PUE [3], power supply to consumers of the first category is allowed from two sections or bus systems of one regional substation. Currently, this is widely used in the design of many industrial enterprises, but it is not reliable enough. The developer of the power supply project should pay special attention to the following factors that determine the uninterrupted power supply of electrical receivers in the event of an emergency shutdown of one of the independent power sources [5]:

- steady-state voltage value at the remaining power source in the post-emergency mode must be at least 0.9 of the rated voltage;
- in the event of an emergency shutdown of one of the power supplies and the action of relay protection and automation, a short-term voltage drop may occur on the remaining power supply. If the value of the voltage dip and its duration are such that they cause disconnection of the electrical consumers on the remaining power supply, then these power supplies cannot be considered independent. The value of the remaining voltage on the redundant power supply must be at least 0.7 of the rated voltage.

To increase the reliability of power supply to enterprises with consumers of the first category of high power, it is necessary to provide for two territorially independent power sources.

The number of independent power supplies that provide power supply to an enterprise with power consumers of the first and second categories can be more than two (if justified), for example, with long power lines laid in unfavorable conditions, with insufficient reliability of one of the independent power sources, etc.

An electronic device that converts the energy of the first power supply into a specific electronic device or system in accordance with the requirements of frequency, level and stability is called the power supply II. I power supplies are generally not suitable for powering electronic devices built using analog integrated circuits. The reason for this was the low level of constant voltage required to power the modern element base, as well as integrated circuits (usually 5 ... 15 V) and its deviation from the specified normal value (5 ... 10)%. For very precise analog devices, for example, analog-to-digital and digital-to-digital converters, the stability of the supply voltage is in the range (0,

1... 0.0 1)%. The first power supply does not provide such accuracy.[2,5] Therefore, it is necessary to use special devices that ensure the frequency, level and stability of the voltage required to power individual electronic devices.

Power supplies II are designed to provide the voltage required for direct power supply of electronic and other devices. When DC power supplies are used as power supply I, power supply II may require a regulator, a voltage converter, and in some cases a filter to provide the required voltage at its output. Modern power supply systems II provide consumers with stabilized AC and DC voltages, as well as filter network and switching barriers, control, monitoring and protection against accidents. In general, power supplies II consist of several complete functional blocks. [1] The variety of circuit designs of these blocks can be divided into three main groups - devices that provide the required frequency, voltage level and stability.

Frequency devices are divided into 2 main classes - rectifiers and inverters, depending on the type of energy converted. Rectifiers were devices that converted an AC voltage into a DC storage voltage (impulse voltage). Inverters are devices that convert DC voltage into AC voltage of the required shape and frequency. Voltage equalization devices convert both constant and variable voltage levels from one level to another.[3,4]

Voltage stability devices are divided into two main classes of anti-aliasing filters and stabilizers. Smoothing filters are devices that stabilize instantaneous voltage or beat current values. Stabilizers are devices that stabilize the average value of the output voltage, current and power.

References:

1. Гальперин М.В. Электронная техника: Учебник. – 2-е изд. Перераб. и доп. – М. ФОРУМ: ИНФРА-М, 2005, 352 с.
2. Avionics fundamentals. Jeppesen, USA, 2007, 432 p.
3. Нефёдов В.И. Основы радиоэлектроники и связи: Учебное пособие. М. Высшая Школа, 2009, 735 с.
4. Лачин В.И., Савёлов Н.С. Электроника: Учебн. пособие. 5-е изд., перераб. и доп - Ростов-на-Дону: «Феникс», 2005, 704 с.

ЗМІНИ ЗВ'ЯЗУВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ СИРОВАТКОВОГО
АЛЬБУМІНУ ТА БІЛКОВОГО ОБМІНУ І ЇХ КОРЕКЦІЯ У
ХВОРИХ НА ГІПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ І НЕАЛКОГОЛЬНИЙ
СТЕАТОГЕПАТИТ

Дзьордзьо Ю.Р.,

*аспірант кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини та фтизіатрії
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
м. Тернопіль, Україна*

Актуальність. Альбумін є одним з найважливіших білків організму. Маючи в своїй молекулі структурні одиниці, що здатні зв'язуватися з великою кількістю різних лігандів, він може транспортувати важливі екзо- та ендogenous середники [1]. Зв'язувальна функція сироваткового альбуміну (ЗФСА) є важливою функцією цього білка, зміни якої можуть впливати на перебіг багатьох захворювань [2].

Останнім часом зростає інтерес до вивчення змін ЗФСА при різних патологічних станах, а також шляхів їх корекції. Мало вивченим залишається вплив ЗФСА на гіпертонічну хворобу (ГХ). Предметом багатьох досліджень є зміни метаболізму при ГХ, зокрема так і в поєднанні з хворобами печінки [3].

Мета: вивчення змін ЗФСА та обміну білків при ГХ, як окремо, так і в поєднанні з НАСГ, та пошук шляхів корекції цих змін.

Матеріали і методи дослідження. Обстежено 76 пацієнтів, що мали ГХ II стадії зі ступенем артеріальної гіпертензії (АГ) 2-3 у поєднанні з діастолічною серцевою недостатністю I – III ФК за NYHA. Було виділено дві групи досліджуваних, співставних за віком і статтю. До першої увійшли 28 осіб з ГХ без супутньої патології, до другої – 48 пацієнтів, у яких було діагностовано ГХ із супутнім НАСГ. Хворі усіх груп отримували базову терапію

ГХ. Друга група у свою чергою була розділена на дві підгрупи. Хворі першої підгрупи (28 осіб) отримували окрім базової терапії ГХ препарат Антраль по 200 мг 3 рази на добу протягом 60 днів (підгрупа з корекцією), а другої (20 осіб) – лише базову терапію ГХ (підгрупа без корекції). Контрольну групу склали 25 практично здорових осіб аналогічного віку і статі.

Усім пацієнтам визначали ЗФСА за методом С. І. Чагера [2] та біохімічними методами вміст у сироватці крові загального білка, альбуміну, глобулінів та альбуміно-глобуліновий коефіцієнт. Статистичний аналіз результатів провели за допомогою пакету програми Statistica 10 та Microsoft Excel.

Результати та їх обговорення. У хворих на ГХ без ураження печінки (перша група) суттєвої відмінності ЗФСА від контрольної групи не виявили. Білкові фракції у обстежуваних цієї групи також не відрізнялися від показників здорових осіб.

У першій підгрупі пацієнтів з ГХ та супутнім НАСГ ЗФСА статистично достовірно знизилася щодо контрольної групи на 14,6 % ($p < 0,01$). Окрім того, мало місце порушення функції синтезу білків, на що вказує зниження концентрації загального білка на 13,7 % ($p < 0,01$) та альбуміну на 9,4 % ($p < 0,01$). Вміст глобулінів та альбуміно-глобулінове співвідношення не зазнали істотних змін. У другій підгрупі зміни були аналогічними і статистично достовірно не відрізнялися від попередньої підгрупи.

У підгрупі пацієнтів з ГХ у поєднанні з НАСГ після корекції Антралем спостерігалось істотне збільшення ЗФСА порівняно з підгрупою без корекції на 13,0 % ($p < 0,001$). Також суттєвих змін зазнали показники білкового обміну. Так, рівень загального білка збільшився на 7,6 % ($p < 0,05$), а вміст альбуміну – на 8,9 % ($p < 0,05$). Водночас, вміст глобулінів, навпаки, зменшився на 9,3 % ($p > 0,05$), відповідно, істотно зріс і альбуміно-глобуліновий коефіцієнт – на 20,1 % ($p < 0,05$). За показниками загального білка і глобулінів результати досягли рівня контрольної групи.

Зменшення ЗФСА у хворих на ГХ із супутнім НАСГ, очевидно, спричинені зниженням функції печінки на фоні запальних і метаболічних змін гепатоцитів.

Висновки:

1. При гіпертонічній хворобі II стадії зі ступенем АГ 2-3, поєднаної із супутнім НАСГ, спостерігається суттєве зниження показників ЗФСА, а також загального білка та альбуміну, що потребує проведення медикаментозної корекції.

2. При лікуванні Антралем в умовах ГХ II стадії зі ступенем АГ 2-3 у поєднанні з НАСГ відбувається істотне покращення більшості досліджуваних показників. Спостерігається нормалізація ЗФСА, рівня загального білка, вмісту альбуміну та альбуміно-глобулінового коефіцієнта.

Література:

1. Kragh-Hansen U, Minchiotti L, Galliano M, Peters Jr T. Human serum albumin isoforms: genetic and molecular aspects and functional consequences. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-General Subjects*. 2013;1830(12): 5405-5417.

2. Скірак ЗС. Порушення зв'язувальної функції сироваткового альбуміну при токсичних гепатитах [дисертація]. Тернопіль: Терноп. нац. мед. ун-т; 2016. 161 с.

3. Хухліна ОС, Антонів, АА, Кузьмінська, ОБ, Мандрик, ОЄ, Коцюбійчук, ЗЯ. Морфологічні особливості коморбідного перебігу неалкогольного стеатогепатиту на тлі ожиріння та вторинної артеріальної гіпертензії. *Morphologia*, 2018;12(3): 140-145.

ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПОБУДОВИ ЗВ'ЯЗНИХ
ВИСЛОВЛЮВАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Жаданова І. О.,

*здобувачка освітнього ступеня магістра
факультету початкового навчання*

Сокаль М. А.,

*к. філол. наук, доцент, завідувач
кафедри слов'янського мовознавства
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

Анотація: запропоновану розвідку присвячено питанню мовленнєвого зростання здобувачів початкової освіти. Визначено пріоритетний текстовий підхід до удосконалення мовленнєвих умінь учнів. Сплановано шляхи в системі роботи над вмінням будувати зв'язні висловлювання. Серед них – робота над характерними ознаками тексту на теоретичній основі та практично – на основі комплексних вправ.

Ключові слова: здобувачі початкової освіти, розвиток зв'язного мовлення, текстовий підхід

Розвиток мовлення – обов'язкова складова мовленнєвого та інтелектуального зростання учня, запорука його успішних комунікативно-мовленнєвих проявів. Численні наукові дослідження – роботи психологів і психолінгвістів (Л. Виготського, М. Жинкіна, І. Зимньої, О. Леонтєва, О. Лурія, В. Ляудіс, І. Негуре, С. Рубінштейна, І. Синиці, Н. Янко) доводять думку про те, що формування в учнів мовленнєвих умінь сприяє їх когнітивному розвитку в цілому, детермінує здобутки в навчанні.

«У процесі мовлення за допомогою мовних засобів (слів, словосполучень, речень) реалізується мислення, – констатує К.І. Пономарьова. – Мовлення виконує функції спілкування, повідомлення, емоційного самовираження, впливу на інших людей, а для учнів – це ще й засіб успішного навчання в школі» [1, с. 307].

Дослідження відомих лінгводидактів (М. Бунакова, Ф. Буслаєва, Т. Ладиженської, М. Львова, Н. Політової, М. Рождественського, І. Срезневського), зокрема – українських (Н. Грипас, Д. Кравчука, В. Мельничайко, М. Пентилюк, М. Плющ, О. Смовської, В. Сухомлинського, Н. Черноусової) заклали основи методики розвитку мовлення школярів, у тому числі визначили прийоми роботи зі зв'язними висловлюваннями – текстами, описали порядок їх застосування. З позицій сучасного компетентісно орієнтованого підходу до початкової мовної освіти мовленнєві вміння учнів базується на певній теоретичній обізнаності та здатності застосовувати отримані знання, на їхній основі діяти в стандартних і нестандартних ситуаціях [2, с. 397].

Складність побудови монологу виявляється в тому, що його автор не може спиратись на питання у розгортанні думки (як це відбувається в діалозі), має бути зосередженим. Як правило, він готує своє монологічне висловлювання: складає план, упорядковує відповідно до плану зібраний матеріал, добирає мовні засоби, створює спочатку окремі фрагменти тексту. Все це вимагає тривалого часу. Над монологічним мовленням працюють у таких видах робіт, як переказ прочитаного, складання розповіді, написання твору, підготовка виступу та ін.

Основна увага в початковому мовному курсі спрямована на удосконалення усних видів мовленнєвої діяльності, якими учні певною мірою оволоділи у дошкільному віці (аудіювання, говоріння), а також формування та розвиток видів мовленнєвої діяльності, пов'язаних із писемним мовленням (читання, письмові види робіт).

У передшкільний період дитина успішно користується мовленням задля вирішення задач спілкування, сумісної діяльності, пізнання оточуючого, планування власних дій. Мовлення дошкільника реалізується у розмовному стилі. Переважає діалогічне спілкування, яке дозволяє розв'язувати життєві ситуації, тим більше, що доповнюється позамовними засобами (жестами, мімікою) та реакцією співрозмовника. Останнє допомагає дитині скоригувати діалог, прояснити незрозуміле, зробити уточнення.

Дошкільник робить спроби оформлювати власні думки також і в монологічній формі, порівн., наприклад, зв'язну розповіді дитини про побачене, про те, чим вона займалась у садочку, з ким спілкувалась дорогою додому, що її вразило. За своїм комунікативним призначенням ці висловлювання мають форму розповіді, розповіді з елементами опису та навіть міркування, наприклад, коли мова йде про мотивацію зробленого. Засвоєння текстів художнього стилю дозволяє дошкільнику вже з трирічного віку самостійно конструювати тексти конкретного жанру, а саме казки.

Для дитини – здобувача освіти ступінь сформованості мовленнєвих умінь стає значно важливішою, оскільки від володіння мовленням залежить успішність засвоєння знань, успішність налагодження контактів з колективом та успішність становлення особистості. З початком шкільного навчання діти засвоюють ще дві форми мовленнєвої діяльності: читання та письмо, долучаються до писемної форми мовлення в її різних стилістичних різновидах: найпоширенішому – нейтральному, а також художньому, науковому (науково-популярному, науково-діловому). Їх мовленнєві вміння та навички отримують теоретичне підґрунтя, оскільки починає вивчатись мовна теорія, і що особливо важливо – лінгвістика тексту. Сучасна методика розвитку зв'язного мовлення учнів базується на текстовому підході, оскільки «...текст забезпечує більш ефективне засвоєння мовних явищ, наочно показуючи особливості їх функціонування у мовному потоці...», тому робота над текстом має велике значення для розвитку мовлення школярів [3, с. 4].

Учні за концентричним принципом знайомляться з основними ознаками тексту як одиниці усного чи писемного спілкування. Вони вчать визначати тему та основну думку тексту, розглядають заголовки як відображення цих інформаційних складових; засвоюються структурно-композиційні особливості тексту, встановлюють засоби реалізації зв'язності тексту і т. ін.

Аналіз текстів різних комунікативних типів дозволяє усвідомити їх призначення та зрозуміти, як воно реалізується у

кожній частині тексту (порівн. у міркуванні: твердження – думка, яку треба довести; доведення – виклад фактів, власних доказів; висновок – оцінка, враження). Елементарний стилістичний аналіз допомагає учням визначатись з мовним оформленням висловлювання відповідно запропонованим ситуаціям мовлення. Ефективним прийомом для первинного сприймання та осмислення стилістичних та комунікативних відмінностей текстів є аналіз з елементами порівняння. Він полегшує встановлення характерних ознак висловлювань різних видів та визначення їх специфіки шляхом зіставлення та протиставлення. Методичною вимогою до дидактичного матеріалу такого аналізу є аналогічність тем текстів (при різниці мовленнєвих завдань) (див. [4, с. 205]). Отже, у початкових класах поступово зміщуються акценти у формах мовленнєвої діяльності з діалогічного в бік монологічного мовлення, послідовного та продуманого висловлення думок. Схемою аналізу текстів та добору мовних засобів, а також опорою для їх побудови та усної презентації може бути така послідовність:

«1. Визначте тему тексту.

2. З'ясуйте його мету.

3. Кому може адресуватися таке висловлювання?

4. У якій ситуації використовується?

5. Які мовні засоби використав автор тексту для досягнення своєї мети?

6. З якою інтонацією (яким тоном) треба проказувати текст?» [4, с. 205].

Творення учнями монологічних висловлювань відбувається успішніше, коли поштовхом для них виступає не навчальне завдання, яке треба виконати, щоб не отримати поганої оцінки, а реальний або уявний мотив мовлення. «Результативність у розвитку монологічного мовлення буде тільки тоді, коли в учнів з'являться мотиви для висловлювання, коли в них виникне потреба говорити й писати» [5, с. 189]. Але на практиці розповідною є ситуація побудови учнями монологу без достатньої мотивації. У дитини може бути відсутнім стимул висловитись,

розуміння того, навіщо будувати монологічне висловлювання. Якщо вони мають висловлюватись про щось добре усім відоме, без новизни, то не бачать сенсу у побудові такого висловлювання, адже з комунікативного погляду у ньому відсутній сенс. Недостатня вмотивованість негативно позначається на якості учнівських висловлювань.

Серед факторів мотиваційного забезпечення процесу побудови зв'язних висловлювань дослідники називають цікавий навчальний матеріал, «привабливі прийоми роботи», ситуації «усвідомлення учнями власних успіхів», які виникають: у зв'язку із доступністю пропонованих завдань, зокрема, в результаті пояснення їх мети та підготовки опор для їх виконання; словесного заохочення, стимулюючої позитивної оцінки вчителя. Усе це сприяє виникненню комфортної атмосфери для реалізації завдань розвитку мовлення (див. про це [2]).

Зважаючи на вікові особливості молодших школярів, вдалим мотивом для розвитку монологічного мовлення вважається словесна творчість – вигадкування власних історій, казок та под., адже молодший шкільний вік є сенситивним для розвитку творчої уяви й фантазії. Це також може бути листування, ведення щоденника та ін.

Поступово підвищувати рівень теоретичної обізнаності учнів та їх умінь у галузі текстотворення – пор. спостереження за інформативністю тексту, його смисловою цілісністю тексту, структурою, за семантичними та стилістичними варіантами вираження однієї і тієї самої думки, і т. ін., а також успішно просувати школярів у їхньому лінгвістичному та мовленнєвому розвитку на різних мовних рівнях допомагають комплексні вправи, які поєднують роботу над текстом, його ознаками, з опануванням інших мовних одиниць та явищ. Вони орієнтовані на одночасний розвиток умінь учнів і в лексико-семантичній галузі, і на рівні речення, його графічного, орфографічного, орфоепічного та інтонаційного оформлення, вибору доречних граматичних форм слова і т. ін.

Отже, можемо зробити такі висновки:

(1) відомості з лінгвістики тексту у сучасній методичній

науці розглядаються як необхідна складова мовної освіти молодших школярів, оскільки навички та вміння мовленнєвої (зокрема, монологічної) діяльності формуються успішніше, коли вони є усвідомленими;

(2) необхідним фактором інтенсивного розвитку монологічного мовлення (а саме цей процес є характерним для мовленнєвої діяльності дітей молодшого шкільного віку) є сплановані шляхи у системі роботи над вмінням будувати зв'язні висловлювання. Серед них – робота над характерними ознаками тексту на теоретичній основі, що визначена програмою, та практично – на основі комплексних вправ (дозволяють працювати над розвитком монологічного мовлення учнів протягом усього навчального року в процесі вивчення кожної з тем курсу) та переказів як зразків монологічного мовлення, що успішно засвоюються учнями за умови якісного аналізу тексту.

Література:

1. Методика навчання української мови в початковій школі/ наук. ред. М. С. Васьуленка. Київ: Літера ЛТД, 2010. 364 с.
2. Павлик О. Сутність процесу розвитку писемного мовлення школярів та напрямки його модернізації. *Модернізація педагогічної освіти як основа інтенсифікації професійної та світоглядно – методологічної підготовки вчителя початкових класів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 29-31 жовтня 2009 р. Дрогобич: Посвіт, 2009. С. 395-400.
3. Мельничайко В. Я. Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови: посібник для вчителя. Київ: Рад.шк., 1986. 168с.
4. Третяк Н. В. Розвиток мовлення молодших школярів на основі тексту: *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наукових праць. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г. 2015. Вип. 18 (1). С. 203-209.
5. Пономарьова К. І. Основні напрями роботи з розвитку монологічного мовлення учнів. *Навчання і виховання учнів 4 класу*: метод. посіб. для вчителів / упор. О. Я. Савченко. Київ: Початкова школа, 2005. С. 173 – 189.

ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ БЕЗВІСНО ВІДСУТНЬОЮ.
ОГОЛОШЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПОМЕРЛОЮ

*Касенкова Є.О.,
студентка відділення Правознавство
Харківський автомобільно дорожній коледж
м. Харків, Україна*

Фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою, якщо

протягом одного року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування. У разі неможливості встановити день одержання останніх відомостей про місце перебування особи початком її безвісної відсутності вважається перше число місяця, що йде за тим, у якому були одержані такі відомості, а в разі неможливості встановити цей місяць - перше січня наступного року (ст. 43 ЦКУ).

Порядок визнання фізичної особи безвісно відсутньою встановлюється Цивільним процесуальним кодексом України.

Безвісна відсутність – це посвідчення в судовому порядку тривалої відсутності фізичної особи в місці її постійного проживання за умов, якщо не вдалося встановити місце її знаходження.

Початок безвісної відсутності фізичної особи може бути відомий заявнику або іншим особам (від'їзд із місця проживання, отримання останнього листа). У цьому випадку встановлений законом річний строк обчислюється за загальними правилами обчислення строків у цивільному праві (ст. 253 ЦК). Перебіг такого строку починається з моменту наявності останніх відомостей про особу та її місце перебування. У ряді випадків момент відсутності особи у місці її постійного проживання встановити складно або взагалі неможливо. Для цього випадку існують правила, що вказують на момент початку перебігу строків відсутності особи:

а) якщо заявнику чи іншим особам невідомий конкретний день певного місяця; б) якщо невідомим є і конкретний день, і конкретний місяць у 23 межах календарного року такої відсутності.

У першому випадку моментом початку такого строку буде перше число місяця, яке слідує за місяцем, в якому отримано останні відомості про зниклу фізичну особу, а у другому випадку, початком перебігу строку відсутності особи буде 1 січня року, наступного за роком отримання останніх відомостей про особу.

Правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою передбачені в ст. 44 ЦК і полягають у наступному:

1. На підставі рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою нотаріус за останнім місцем її проживання описує належне їй майно та встановлює над ним опіку.

2. За заявою зацікавленої особи або органу опіки та піклування над майном фізичної особи, місце перебування якої невідоме, опіка може бути встановлена нотаріусом до ухвалення судом рішення про визнання її безвісно відсутньою.

3. Опікун над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або фізичної особи, місце перебування якої невідоме, приймає виконання цивільних обов'язків на її користь, погашає за рахунок її майна борги, управляє цим майном в її інтересах.

4. За заявою заінтересованої особи опікун над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або фізичної особи, місце перебування якої невідоме, надає за рахунок цього майна утримання особам, яких вони за законом зобов'язані утримувати.

5. Припиняються зобов'язання, які мають особистий характер і тісно пов'язані з особистістю визнаної безвісно відсутньою особи, зокрема, представництво за довіреністю (п. 6 ч. 1 ст. 248 ЦК).

6. Відповідно до ст. 107 СК чоловік чи дружина визнаної безвісно відсутньою особи може розірвати шлюб у спрощеному порядку – через органи реєстрації актів громадянського стану. [1, с.56].

Якщо фізична особа, яка була визнана безвісно відсутньою,

з'явилася або якщо одержано відомості про місце її перебування, суд за місцем її перебування або суд, що постановив рішення про визнання цієї особи безвісно відсутньою, за заявою цієї особи або іншої заінтересованої особи скасовує рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою.

Фізична особа може бути оголошена судом померлою, якщо у місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування протягом трьох років, а якщо вона пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підставу припускати її загибель від певного нещасного випадку, – протягом шести місяців, а за можливості вважати фізичну особу загиблою від певного нещасного випадку або інших обставин внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру – протягом одного місяця після завершення роботи спеціальної комісії, утвореної внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Фізична особа, яка пропала безвісти у зв'язку з воєнними діями, може бути оголошена судом померлою після спливу двох років від дня закінчення воєнних дій. З урахуванням конкретних обставин справи суд може оголосити фізичну особу померлою і до спливу цього строку, але не раніше спливу шести місяців. Фізична особа, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави припустити її загибель від певного нещасного випадку або у зв'язку з воєнними діями, може бути оголошена померлою від дня її вірогідної смерті. [2, с.24].

Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою прирівнюються до правових наслідків, які настають у разі смерті. Спадкоємці фізичної особи, яка оголошена померлою, не мають права відчужувати протягом п'яти років нерухоме майно, що перейшло до них у зв'язку з відкриттям спадщини. Нотаріус, який видав спадкоємцеві свідоцтво про право на спадщину на нерухоме майно, накладає на нього заборону відчуження.

Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою полягають в тому, що припиняється особистий правовий статус фізичної особи, що має приватноправові і публічно правові

наслідки. На підставі рішення суду вноситься запис у книгу реєстрації актів цивільного стану і особа вважається померлою. Заінтересованим особам видається свідоцтво про смерть оголошеної померлою особи чи його копія. Після особи, оголошеної померлою, відкривається спадщина. Невипадково оголошення померлою називають ще «юридична смерть» – майно такої особи переходить у спадок. Однак спадкоємці фізичної особи, яка оголошена померлою, не мають права відчужувати протягом п'яти років нерухоме майно, що перейшло до них у зв'язку з відкриттям спадщини. Відповідно з метою забезпечення виконання цієї заборони нотаріус, який видав спадкоємцеві свідоцтво про право на спадщину на нерухоме майно, накладає на нього заборону відчуження. Припиняються видані цією особою чи на її ім'я довіреності. Припиняються зобов'язання, що мають особистий характер і могли бути виконані тільки оголошеною померлою особою. Припиняється участь особи, оголошеної померлою, у господарських товариствах, об'єднаннях громадян тощо. У спрощеному порядку припиняється шлюб.

Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою регулює ст. 48 ЦКУ якщо фізична особа, яка була оголошена померлою, з'явилася або якщо одержано відомості про місце її перебування, суд за місцем перебування цієї особи або суд, що постановив рішення про оголошення її померлою, за заявою цієї особи або іншої заінтересованої особи скасовує рішення суду про оголошення фізичної особи померлою.

Незалежно від часу своєї появи фізична особа, яка була оголошена померлою, має право вимагати від особи, яка володіє її майном, повернення цього майна, якщо воно збереглося та безоплатно перейшло до неї після оголошення фізичної особи померлою, за винятком майна, придбаного за набувальною давністю, а також грошей та цінних паперів на пред'явника. Особа, до якої майно перейшло за відплатним договором, зобов'язана повернути його, якщо буде встановлено, що на момент набуття цього майна вона знала, що фізична особа, яка була оголошена померлою, жива.

У разі неможливості повернути майно в натурі особі, яка була оголошена померлою, відшкодовується вартість цього майна.

Література:

1. Цивільне право України. У двох частинах. Частина 1. Навчальний посібник / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. В. А. Кройтора, канд. юрид. наук, доц. Кухарева О. Є., канд. юрид. наук, доц. Ткалича М.О.
2. Цивільне право України (у запитаннях та відповідях) : Навчальний посібник : Практикум / За ред. В. К. Матвійчука, І. С. Тімуша. – К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2013. – 348 с.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV

УДК 347.965.43

Юридичні науки

ІНСТИТУТ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
УКРАЇНИ

*Кохтюк В. А.,
студентка юридичного факультету
Національний авіаційний університет
м.Київ, Україна*

Розвиток інституту представництва у цивільному процесуальному праві України тісно пов'язаний із конституційними гарантіями реалізації прав громадян, а також із шляхом до євроінтеграції, що проявляється в зобов'язаннях України перед міжнародними установами щодо захисту прав людини.

У теорії цивільного процесуального права на сьогодні склалося два підходи до визначення поняття цивільного процесуального представництва. За одним з них під представництвом у суді розуміють процесуальну діяльність представника, тобто сукупність здійснюваних ним від імені іншої особи процесуальних дій.

На думку інших науковців, представництво в суді слід

розглядати як правовідношення, на підставі якого одна особа здійснює в межах наданих повноважень процесуальні дії від імені і в інтересах іншої особи. Слушним є визначення представництва в суді через процесуальні правовідносини[1, с.72].

В правовій науці не існує єдиного підходу до визначення мети та завдань представництва у цивільному процесі. Д. М. Чечот виділяє метою представництва захист в суді інтересів сторін та третіх осіб в тих випадках, коли сторона чи третя особа позбавлені можливості особисто вести справу[2, с. 189-190]

Існує два окремих види представництва – представництво в цивільному праві і процесуальне представництво. Варто розмежувати ці два види. Відносини між представником і клієнтом в цивільному праві характеризуються як відносини між повіреним і довірительом, які носять, здебільшого матеріальний характер.

Правове ж становище процесуального представника як самостійного суб'єкта цивільних процесуальних правовідносин у цивільному судочинстві визначається нормами статей 98, 112, 113, 117 Цивільного процесуального кодексу України. Ці функції також визначені статтями 1, 6 Закону України "Про адвокатуру". Мета процесуального представника допомогти особі, яку представляють у здійсненні її процесуальних прав, попередити їх порушення у цивільному процесі, домогтися для неї найбільш сприятливого рішення і надати суду допомогу у здійсненні правосуддя у цивільних справах[3].

Підставам виникнення процесуального представництва слід вважати:

1. Волевиявлення довірителя та представника, відображені у договорі. Якщо особа, як представляють, є дієздатною, то представництво у суді мож виникнут тільки з наявності волевиявленн з боку цієї особи при веденні справи через представника, а з іншого боку, — згоди представника представляти інтересм цієї особи в суді.

2. Юридичні факти, вказані у законі (наявність родинних зв'язків). Оскільки недієздатні та обмеженодієздатні особи, як не

можуть особисто вести свої справи в суді та не можуть з власним волевиявленням обирати собі представника, то в даному випадку законодавством визначає представника.

3. Адміністративний акт (призначення опікуном). Юридичною підставою для виникнення представництва у цивільному процесі може бути рішення суду або акт органу опіки і піклування про призначення опікуна чи піклувальника (ст. ст. 60, 61 ЦК України).

4. Акт уповноваженого органу юридичної особи, відповідно до якого певній особі дозволяється діяти як представнику [4, с.398].

ЦПК України визначає такі види представництва: самопредставництво, законне представництво, яке поділяється на необхідне та обов'язкове, договірне представництво.

При самопредставництві сторона, третя особа, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь у судовому процесі особисто, а у випадку, якщо це юридична особа, то через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від її імені відповідно до закону, статуту, положення. Самопредставництво в цивільно-процесуальному кодексу є відносно молодим терміном, який з'явився у зв'язку із набуттям чинності нового Цивільно-процесуального кодексу України 15 грудня 2017 року.

Положення ст. 59 ЦПК України визначають вичерпне коло осіб, що мають право здійснювати законне представництво в процесуальних відносинах:

1) малолітніх осіб віком до чотирнадцяти років, а також недієздатних фізичних осіб захищають у суді відповідно їхні батьки, усиновлювачі, опікуни чи інші особи, визначені законом;

2) неповнолітніх осіб віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, можуть захищати у суді відповідно їхні батьки, усиновлювачі, піклувальники чи інші особи, визначені законом. Суд може залучити до участі в таких справах неповнолітню особу чи особу, цивільна дієздатність якої обмежень [5].

До числа інших осіб, на яких закон покладає функції

законних представників, належать державні чи громадські дитячі, виховні заклади або заклади охорони здоров'я, в яких дитина чи недієздатна особа постійно проживає. Відповідно до ст. 245 Сімейного кодексу України функції опікуна та піклувальника щодо такої дитини покладаються на адміністрацію цих закладів.

Процесуальний статус представника повинен підтверджуватися відповідними документами, які перераховані в ст. 62 ЦПК України, а саме:

- 1) довіреністю фізичної або юридичної особи;
- 2) свідоцтвом про народження дитини або рішенням про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна[5].

Повноваження адвоката, як представника, можуть підтверджуватися не тільки довіреністю, але і ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність».

Особливістю є те, що повноваження представника можуть бути обмежені і це обов'язково повинно бути зазначено у довіреності чи ордері. Окрім того законодавець обмежив можливість здійснювати представництво особи у разі припинення у цій самій справі представником іншої сторони, третьої особи на іншій стороні або третьої особи із самостійними вимогами.

Таким чином, представником в цивільному процесі є особа, яка здійснює процесуальні дії від імені та в інтересах особи, яку вона представляє, за певним документом, що підтверджує право її представництва, з метою надання їй правової допомоги у здійсненні своїх прав та забезпечення захисту інтересів громадян та юридичних осіб, які беруть участь у процесі.

Література:

1. Р. Ф. Гонгало Процесуальний статус представників у цивільному процесі. Новели цивільного процесуального законодавства: представництво : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 16 трав. 2019 р. Одеса, 2019. С.71-75.

2. Чечо Д. М. Избранны труд п гражданском процесс С.Пб. : Изд. дом С.-Петерб. гос. ун-та, изд-в юрид. фак. С.-Петерб. гос. ун-та, 2005.С.616.

3. Представництво в цивільному процесі URL: https://min-just.gov.ua/m/str_1037

4. Н. В. Волкова Представництво в цивільному процесі: поняття, мета та завдання. Актуальні проблеми держави і права. 2011. С.397-401.

5. 1. Цивільно-процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004р. № 1618-IV. Дата оновлення: 05.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 01.12.2021).

Технічні науки

ELECTRICAL PARAMETERS MEASURING SYSTEM OF VOICE FREQUENCY CHANNELS

Латифа Алиева Абдул-Мабудовна
доцент, кафедра Електроніки і автоматики
Джавадзаде Мурад
магістр, кафедра Електроніки і автоматики,
Азербайджанский государственный
университет нефти и промышленности,

Abstract: *Information - information about any processes, events, facts or objects. It is known that a person receives 80..90% of information through the organs of sight and 10..20% through the organs of hearing. Other senses add up to 1..2% of information. The physiological capabilities of a person do not allow the transmission of large amounts of information over long distances. Communication is a technical base that ensures the transmission and reception of information between people or devices remote from each other. The analogy between communication and information is the same as for transport and transported goods. Communication means are not needed if there is no information, just as vehicles are not needed in the absence of cargo.*

Keywords: *Routing, transmitted, network*

СИСТЕМА ИЗМЕРЕНИЯ ЭЛЕКТРИЧЕСКИХ ПАРАМЕТРОВ
ГОЛОСОВЫХ КАНАЛОВ

Аннотация: *Информация - информация о любых процессах, событиях, фактах или объектах. Известно, что 80..90% информации человек получает через органы зрения и 10..20% через органы слуха. Остальные органы чувств добавляют до 1..2% информации. Физиологические возможности человека не позволяют передавать большие объемы информации на большие расстояния. Связь - это техническая база, которая обеспечивает передачу и прием информации между людьми или устройствами, удаленными друг от друга. Аналогия между коммуникацией и информацией такая же, как для транспорта и перевозимых товаров. Средства связи не нужны, если нет информации, так же как не нужны транспортные средства при отсутствии груза.*

Ключевые слова: *маршрутизация, передача, сеть.*

Piezoceramic loudspeakers are mainly used in acoustic systems as high-frequency manga. In the form of an alarm element, they use a bimorphic element obtained by combining two plates of piezoceramics (titanium zirconate, barium titanate, etc.). The bimorphic element is fixed on both sides, and when an electrical signal is emitted, it undergoes bending deformations, which are transmitted to the associated diaphragm. One such type of loudspeaker is piezoelectric radiators, in which high-polymer films are given piezoelectric properties with the help of specially developed technology. These models are produced by various companies in France and Japan. In addition to these types, plasma, pneumatic and i.a. There was a very limited production of radiators.

METHODS OF TRANSFORMATION OF ACOUSTIC ENERGY. A loudspeaker whose diaphragm emits sound directly into the environment is called a direct-speaker loudspeaker. If the diaphragm emits sound through the camera in front of the loudspeaker, then the narrow-necked loudspeaker speaks loudly. **TRANSMISSION SPEED RANGE.** The design and production technology of loudspeakers vary greatly, depending on the frequency band in which they operate. According to all these signs, those who speak loudly are broad-minded; low frequencies (animated range is about 20-40 Hs ... 500-1000 Hs); to medium frequencies (range 0.3-0.5 kHs ... 5-8 kHs);

to high frequencies (1-2 kHz ... 16-30 kHz) and so on. divided.

DIAGRAPH FORM - cone (straight or curved), dome (convex or concave), flat disc or circular segment. Depending on all this, the loud speakers are cone-shaped, dome-shaped, and i.a. can be.

FIELDS OF APPLICATION. Depending on the field of application, the parameters of loudspeakers and their construction differ significantly. The most important of these are: mass imaging equipment (receivers, televisions, tape recorders, etc.), Hi-Fi equipment, concert theater, studio equipment, sound systems for sound and warning, car acoustic systems, and so on.

Thus, the following can be an example for those who speak in full:

75GDN-01 - winding, electrodynamic, conical, low-frequency speaker with a power of 75 W, designed for Hi-Fi category AS;

6ГДВ-2 - electrodynamic, dome-shaped, high-frequency speaker with 6 W passport power, designed for Hi-Fi category AS;

3GDSH-1 - winding, electrodynamic, conical, broadband speaker with 3 W passport power for TVs;

ЮГИВ-1 - Isodynamic high-frequency speaker with 10 W passport power for Hi-Fi category AS.

Referents:

1. Радиовещание и электроакустика. Под ред. Ковалгина Ю.А..
2. Акустика. Справочник. Под ред. Сапожкова М.А. М., 1989.
3. Колесников В.М. Лазерная звукозапись и цифровое радиовещание. М. 1991.
4. International Standard ISO/IEC 13818-3. Information technology- Generic coding of moving pictures and associated audio information. Part 3. Audio. 1995-05-15.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В ХНМУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН СТУДЕНТІВ

Ліннік Катерина Сергіївна

здобувачка вищої освіти медичного факультету

Косілова Ольга Юріївна

к.м.н., Доцент кафедри гігієни та екології №1

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Анотація: Карантинні обмеження суттєво вплинули на освітній процес в ХНМУ та змусили запровадити такі зміни, як перехід на дистанційну чи змішану форму навчання. Вимушена ізоляція чинить значний вплив на психоемоційний стан студентів, а саме на їх соціалізацію та сприйняття світу в цілому [1].

Ключові слова: психоемоційний стан, спілкування, навчання.

Епідемічна ситуація значною мірою змінює процес отримання вищої освіти, постійно запроваджуючи нові зміни. Вони неабияк впливають на стиль життя студентів, їхні звички, стосунки з іншими людьми та розпорядок дня.

Метою дослідження є проаналізувати вплив змін в освітньому процесі ХНМУ на психоемоційний стан студентів.

Матеріалом для роботи було проведене анкетування на платформі Google Forms, що включало в себе до 10 запитань з вищевказаної теми. У загальну вибірку увійшли відповіді 90 респондентів, що є студентами ХНМУ.

44% опитаних віддають перевагу змішаній формі навчання, 39%- дистанційному. 17% респондентів обирають очний формат навчання.

52% опитаних потребують реального спілкування з однолітками, 32% не помічають суттєвої різниці між віртуальним та справжнім спілкуванням. 15% респондентів зазначили, що їм більш зручно робити все онлайн.

Задля компенсації дефіциту спілкування 57 респондентів намагається зустрітися з друзями в реальному житті. 37 учасників

опитування самостійно йдуть до магазину, бібліотеки, тренажерної зали, тощо; а 33 респондентам достатньо просто вийти на вулицю. 24 опитаних не спостерігали нагальної потреби збільшити комунікацію зі своїм оточенням. 22 учасника опитування дзвонять своїм товаришам у соцмережах чи месенджерах та тим самим компенсують дефіцит спілкування.

61% опитаних під час карантину відчували стан, певною мірою подібний до депресивного. Навпаки, 39% респондентів стверджують, що на карантині їхній психоемоційний стан покращується.

Страх за якість своєї освіти та високий ризик погано скласти ліцензійний іспит «Крок» - головна причина депресивних станів на карантині. Подібну думку висловив 61 учасник опитування. 52 респонденти відчують певні проблеми через відсутність «живого» спілкування з друзями, знайомими, тощо. 36 респондентів помічають відсутність нормального ритму на карантині.

Після повернення до очно-дистанційної форми навчання 55% опитаних відмічають стабілізацію свого психоемоційного стану. 27% респондентів стверджують, що почувають себе набагато краще через появу сталого розпорядку та реального спілкування в соціумі. 10% спостерігають значне хвилювання через велике навантаження та втому під час очного навчання. 8% припинили переживання через якість своєї освіти, але відмічають сталу втому.

Висновок. Проаналізувавши результати опитування, можемо стверджувати, що зміни в освітньому процесі значною мірою впливають на психоемоційний стан студентів ХНМУ. Незважаючи на це, значна частина респондентів відчуває потребу у активній комунікації з однолітками. Варто сказати, що учасники опитування хвилюються за якість своєї освіти та знань в цілому.

Подібні дослідження вкотре доводять, що студенти ХНМУ свідомо ставляться до своєї майбутньої професії та намагаються вдосконалювати такі риси характеру як комунікабельність та робота в команді, що є надзвичайно важливим аспектом у роботі медичного працівника.

Література:

1. <http://amnu.gov.ua/vplyv-dystancijnogo-navchannya-na-psyhoemocijnyj-stan-shkolyariv-pid-chas-pandemiyi-covid-19/>

УДК 351

Юридичні науки

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ,
ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ В УКРАЇНІ

Макаренко Оксана Миколаївна

студентка

*Навчально-методичного центру післядипломної
освіти та підвищення кваліфікації
Дніпропетровського національного
університету імені Олеся Гончара*

м.Дніпро, Україна

Вступ. Одним із найбільш актуальних напрямів діяльності держав, які входять до міжнародної спільноти, є захист прав людини загалом і зокрема захист прав дитини. Майбутнє держави, її життєдайність визначається наявністю молодих поколінь. Тож пріоритетним напрямом кожної країни є, перш за все, захист дитинства. Виконуючи приписи Конвенції про права дитини, Україна зобов'язалася перед країнами-учасницями ООН забезпечити кожній дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживати всіх відповідних заходів.

Проте існує той факт, що не всі діти мають змогу зростати в рідній сім'ї, відчувати любов та турботу батьків. Явище сирітства порушує право дитини на виховання в сім'ї; внаслідок цього обумовлено наявність в суспільстві дітей, батьки яких померли чи позбавлені батьківських прав.

Мета роботи. Вдосконалення механізму здійснення соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, розроблення пропозицій щодо усунення організа-

ційно-правових перешкод у реалізації службами у справах дітей повноважень з питань опіки та піклування. Особливої уваги та допомоги потребують діти, які виховуються в інституційних закладах.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити умови функціонування діючої системи соціального захисту населення України;
- провести аналіз статистичних даних соціального захисту дітей;
- визначити шляхи та критерії подальшого розвитку й вдосконалення вітчизняної системи соціального захисту дітей;

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є діалектичний метод наукового пізнання, загальнонаукові принципи проведення комплексних досліджень, загальна теорія систем. Для вирішення завдань дослідження були використані:

- методи системного й факторного аналізу;
- статистичний аналіз;
- системно-структурний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є чинні законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, Укази Президента України, монографії та наукові статті провідних вітчизняних і зарубіжних учених у галузі соціального захисту дітей.

На основі аналізу теоретико-наукових джерел та досвіду роботи країн Європи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування ми пропонуємо методичні рекомендації щодо впровадження нових форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в нашій країні.

Кожна дитина не зважаючи на те, чи може її біологічна родина забезпечити нормальні умови життя та виховання, чи батьки неналежним чином виконують свої обов'язки має право на життя в сім'ї. Якщо дитина за певних обставин залишилася без піклування батьків, то обов'язок забезпечення її розвитку й виховання бере на себе держава.

Пріоритетом у влаштуванні таких дітей Сімейним кодексом України, Законами України «Про охорону дитинства», «Про забезпечення організаційно – правових умов соціального захисту дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» визначено саме сімейне виховання. Розвиток саме сімейних інститутів влаштування дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що в останні роки набув загально-державного значення, є життєво необхідною умовою виховання дітей, позбавлених можливості виховуватися в біологічній родині [1].

Висновки. В діяльності системи органів, які відповідають за забезпечення прав дітей існують наявні та серйозні проблеми. Між окремими установами та відомствами, які діють у сфері захисту дітей, має місце неузодженості нормативної бази.

Існує необхідність розроблення Центрів розвитку прийомних сімей (психологи, юрист, представник опікунської ради). Це сприятиме створенню чіткого територіального зв'язку на базі кожного закладу, що зменшуватиме адміністративний тиск.

1. Посилення роботи в інформаційному полі. Практика соціальної реклами, тематичні програми потребують внесення коректив. Зокрема, необхідно розробити пакет рекомендацій представникам рейтингових телевізійних каналів упровадити тематичні рубрики, програми, направлені на поширення міжнародного та вітчизняного досвіду адаптації як дітей-сиріт, так і підвищення статусу прийомних батьків, усиновителів.

2. Спростити багатоступеневість і чітко розмежувати функції органів по реалізації політики соціального захисту, адаптації дітей-сиріт. У цьому напрямі необхідно реорганізувати центри соціальних служб, передавши їх повноваження громадським організаціям. Рекомендувати органам місцевого самоврядування розробити комплекс превентивних дій з визначення категорій ризику на рівні територіальних громад. З урахуванням міжнародного досвіду запровадити програму матеріального заохочення батьків до процесу “повернення” дитини до біологічної родини.

Література:

1. Бевз Г.М. Сім'ї заміщувальної опіки: соціально – психологічні аспекти. Наукові студії із соціальної та політичної психології [Текст] / Г.М. Бевз. – К.: Міленіум, 2005. – С. 104 – 115.

УДК 3305

Суспільні науки

ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНІСТІ

Мірошніченко Л.В.

*к. філол. н., доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,*

Могілевська Є.Є.,

*студентка юридичного факультету,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

У сучасному суспільстві впроваджується нова система поглядів на цінності, права та свободу сучасної людини, тому проблематика гендерної нерівності зараз актуальна. На нашу думку, гендерна рівність – це не тільки основне право людини, але й необхідна основа для мирного, процвітаючого та сталого світу. Рівність або недискримінація – це стан, коли кожна особа отримує рівні можливості та права [1]. Однак існує дискримінація між людьми, причиною її є культурні відмінності та стать. Нерівність, що ґрунтується на статі, є проблемою, яка поширена у всьому світі. Навіть у ХХІ ст. чоловіки та жінки не користуються однаковими правами. Гендерна рівність означає надання рівних можливостей як чоловікам, так і жінкам у політичних, економічних, освітніх та охоронних аспектах тощо. Нація може прогресувати і досягти більш високого зростання, лише коли чоловіки і жінки мають право на рівні можливості. Жінки в суспільстві часто потрапляють у безвихідну ситуацію й утримуються від отримання рівних прав чоловіків на охорону здоров'я, освіти, прийняття рішень та економічну незалежність з точки зору заробітної плати.

Суспільна структура, яка панує з давніх-давен складена таким чином, що дівчата мають не такі можливості як чоловіки. Жінки, як правило, є опікунами в сім'ї. Через це жінки переважно займаються домашніми справами. Відзначається менша участь жінок у вищих навчальних закладах під час прийняття будь-яких рішень та на керівних посадах. Ця гендерна нерівність є перешкодою для темпів зростання країни, збільшується загальний добробут нації разом із економічним процвітанням. «В Україні є дуже чіткий тренд: чим вищий орган влади, тим менше там жінок. За результатами останніх національних виборів, 46% жінок потрапило у селищні і сільські ради, в обласні – вже 28%, у ради великих міст, обласних центрів –15%, а в парламент ще менше – 12%. Тільки 6% жінок в Україні посідають посади міністрів та заступників», – наводить статистику аналітичного звіту Ради Європи Мілена Горячковська [1], згідно цієї статистики можна дійти до висновку, що в Україні не має повної гендерної рівності. На цю тему також висловила Лайза Кремер: «Жінки-більшість, яка існує на правах меншості» [2].

Вивченням та осмисленням гендерної проблеми в останні роки переймається і Україна. Нині функціонує Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [3], метою якого є усунення дисбалансу між жінками і чоловіками для реалізації рівних прав, надані їм 24 статтею Конституції України.

У 2019 році Україна покращила свої позиції у статистиці гендерної рівності, посівши 59-те місце зі 153 країн, і де-юре зміцнила свої позиції на шість пунктів, але де-факто більше, бо у 2018 року країна займала 65-те місце, але серед 149 країн. Якщо говорити про показник гендерного паритету, то він збільшився із 70,8 до 72,2 %, тобто для досягнення 100 % гендерної рівності нам бракує 27,8 % (для порівняння: лідеру рейтингу, Ісландії, не вистачає 12,3 %) [4].

Державна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 145(5), у цьому році набула чинності.

Ця програма збільшила кількість заходів, які надають психологічну допомогу людям, що постраждали від гендерної дискримінації.

Отже, проблема гендерної нерівності зараз актуальна і розглядається в майже всіх країнах світу. Політика нашої країни сприяє цьому процесу розвитку гендерної проблеми і відповідає загальносвітовим тенденціям. Гендерна рівність вимагає нового мислення, коли розвиток розглядається як процес розширення свободи вибору, бо це дорога до демократичного та рівноправного суспільства.

Література:

1. Трегубова Я. Гендерна нерівність: п'ять порушень прав жінок в Україні. Режим доступу: <https://sites.google.com/site/malavyska/> (дата звернення: 24.11.2021 р.)
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada> (дата звернення: 27.09.2021р.)
3. Жарова Л. Гендер в деталях. Режим доступу: <https://genderindetail.org.ua/> (дата звернення:27.09.2021 р.)
4. Уряд затвердив Державну програму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року. Режим доступу: URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення:27.09.2021 р.)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Нечипуренко С.О.,*здобувач вищої освіти**Навчально-наукового інституту**права та інноваційної освіти,**Дніпропетровський державний**університет внутрішніх справ***Мірошніченко Л.В.,***кандидат філологічних наук, доцент**Дніпропетровський державний**університет внутрішніх справ**м. Дніпро, Україна*

Мова — це найголовніший скарб людства, бо її розвиток — заслуга українського народу: політиків, поетів, науковців, вчителів, дослідників тощо, адже вони вкладали багато сил та часу задля її розвитку. Безліч представників тогочасної влади забороняли використовувати українську мову, вважали її вигаданою, чи навіть «говіром» російської, польської чи білоруської мов, деякі, навіть, висміювали, називаючи «простою», «селюцькою», якою користуються лише неосвічені люди. Але незважаючи на все це, вона гідно вистояла, пройшовши всі перешкоди.

Як відомо, офіційних даних чіткої дати виникнення української мови невідомо, але є такі свідчення, що «після «падіння» Київської Русі сформувались три східнослов'янські народності, а, отже, відповідно і мови, а до 14 століття ці народи нібито користувалися староруською мовою» [1]. Проте, вивчаючи давню літературу, ми дізнаємось багато з усної народної творчості, а саме: обрядові, історичні пісні, прислів'я, приказки, щедрівки, колядки та інше, і розуміємо, що мова з'явилася набагато раніше, ще в дохристиянські часи. Безліч мовних особливостей, символів, утворились внаслідок опису обрядів, звичаїв, краси природи, що ставали її основою. Завдяки

українському слову збереглися відомості і про історію, і культуру та традиції народу. Упродовж довгого часу мова частково змінювалась, до неї вносились певні корективи. Проте вагомим у розвитку української мови був час, коли створився центр державної влади в Києві, і постала потреба у виникненні писемної мови. З виходом грандіозного твору Котляревського І. „Енеїди” в 1798 році, написаним українською мовою з нотами гумору, і розпочинається новий період вдосконалення мови. Постає проблема русифікації, але мова змогла вистояти все. Саме тому у першій половині ХІХ століття почали набувати популярності твори Т. Шевченка, який зміг так досконало піднести українську на новий рівень, прославивши її на всю Європу.

З моменту проголошення незалежності України все більш стрімко зростає потреба в її використанні. З'явилися помітні зміни, насамперед більш широким став словниковий запас, все частіше на просторах вулиць, у закладах, підприємствах ми чуємо її.

Сьогодні, у 2021 рік використання української мови є обов'язковим, бо на рівні держави прийнято Закон України “Про забезпечення функціонування української мови як державної”. Українці нею говорять з великою гордістю, доводячи те, що є гідними громадянами та патріотами своєї країни.

Отже, логіка наших міркувань підводить до висновку, що наша рідна українська мова здолала неабиякі перешкоди на шляху свого розвитку, тому саме зараз ми маємо цінувати її, вивчати та використовувати в мовленні.

Література:

1. Мовознавство. Розвиток української мови; URL: <https://ukrlit.net/article/1022.html>_(дата звернення 04.12.2021)

ІННОВАЦІЇ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙ

Письменна Я. С.

*студентка факультету
економіки та менеджменту
ДВНЗ «Донецький національний
технічний університет»
м. Покровськ, Україна*

Анотація: *Сучасним соціально-економічним системам притаманні процеси постійного розвитку та вдосконалення. Визначено поняття «інновації», його позитивні та негативні аспекти. Також представлено визначення інноваційного процесу та його вплив на розвиток держав.*

Ключові слова: *інновації, інноваційний процес, вдосконалення, розвиток.*

Постійний розвиток, створення новітніх винаходів чи технологій та вдосконалення існуючих є характерними рисами сучасного світу. Зокрема, це стосується соціально-економічних систем. Запровадження інновацій на підприємствах призводить до модернізації економіки держави в цілому. Питання дослідження інноваційної діяльності є беззаперечно актуальними для практики організацій.

Інновації розглядаються як запровадження нововведень чи вдосконалення прийняття організаційних та управлінських рішень, що впливає на підвищення конкурентоспроможності технології, продукції чи послуги.[1]

Інноваційна діяльність розглядається як процес створення, використання і розповсюдження наукових досліджень та розробок з метою підвищення конкурентоспроможності організацій, що є основою для її розвитку.

Інноваційні процеси є сукупністю прогресивних якісних трансформацій, тобто наукові розробки певної галузі переходять в доопрацювання інновації, які в свою чергу трансформуються у впровадження інновації у виробництво.[2]

Інтенсивне впровадження новітніх технологій на українських підприємствах може призвести до стрімкого розвитку, зокрема отримання таких конкурентних переваг:

- надання додаткової цінності товару через якісний сервіс;
- високий рівень зв'язку з клієнтами та цільовою аудиторією;
- підвищення іміджу компанії за допомогою швидкої комунікації з клієнтами;
- зниження ціни за допомогою автоматизації процесів
- прозорість внутрішніх та зовнішніх процесів підприємства;
- покращення якості товару чи послуги;
- покращення стану організації та її структури тощо.[3]

Ефективність інноваційного шляху розвитку свого часу була доведена повоевними Німеччиною та Японією, а згодом і Південною Кореєю та так званими «азіатськими тиграми». У 1960 р. Японія відставала майже у п'ять разів від США за показником ВВП на душу населення, а у 80-ті роки ХХ ст. Японія випереджала США і країни Західної Європи за середньорічними темпами росту ВВП в декілька разів. Ставка на максимальну інноваційну діяльність як фактор виробництва привели до того, що ця країна стала світовим лідером у виробництві товарів провідних галузей. Яскравим прикладом інноваційного шляху розвитку стала також Південна Корея. Зростання ВВП за 17 років (1970-1987 рр.) у 36,6 рази відповідає збільшення витрат на науку у 220 разів. Показник зростання кількості досліджень не піддається інфляції, тому його збільшення у 22,8 рази є дуже суттєвим. Досвід Південної Кореї переконливо доводить, що економічне «диво» має потужне інноваційне підґрунтя [4].

Інновації є одним з ключових факторів перспективного економічного та соціального розвитку підприємств. До таких факторів слід віднести новостворені чи вдосконалені методи та моделі управління. Важливим аспектом є нова система мотивації працівників, наприклад, у деяких фірмах працівник має можливість покинути робоче місце задовго до кінця робочого дня, якщо він виконав якісно всі завдання, або працює за скороченим робочим тижнем, тобто 3-4 дні. Такі мотивуючі

заходи прискорюють виконання завдань та дають змогу працівникам більше часу на відпочинок, а отже в таких організаціях відсутнє поняття «професійне вигоряння». Необхідно використовувати на підприємстві сучасне обладнання, яке прискорить темпи виробництва, покращить якість. Персонал також повинен постійно навчатися, тому що створюються нові технології, які потрібно застосовувати. Не менш важливою є маркетингова діяльність, яка також має використовувати нововведення для надання якісної інформації споживачам, цікавої реклами, яка заохочуватиме цільову аудиторію до придбання відповідного товару чи послуги. Ще одним шляхом активізації інноваційної діяльності на підприємстві може бути створення відділу, який буде займатися науковими дослідженнями тієї галузі, в якій працює організація. Дані дослідження та розробки можна буде в першу чергу впровадити на підприємстві, в якому діятиме такий підрозділ, а в подальшому можна реалізувати їх та отримувати від наукової діяльності прибуток.

Таким чином, розвиток підприємства шляхом активізації інноваційної діяльності відбувається в геометричній прогресії – стрімко зростає популярність, імідж, світове визнання та прибуток організації. Для успішного впровадження інновацій доцільно вивчати зарубіжний досвід, врахувати всі недоліки та помилки та обрати для себе найбільш оптимальний план розвитку.

Література:

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 лип. 2002 року No40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
2. Гернего Ю. Формування інноваційного процесу: теоретичний підхід. Журнал «Ринок Цінних Паперів України». 2016. No 5-6. С. 15-20.
3. Полозова Т.В., Кривцун Д.Ю. Інноваційна діяльність підприємства та економічна сутність інноваційного процесу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. No 12. С. 108-113.

4. Ланьков А. Модернизация в Восточной Азии, 1945-2010.
URL: <https://polit.ru/article/2010/03/11/lankov/>.

Юридичні науки

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ВИКОРИСТАННЯ НЕГЛАСНИХ ПРАЦІВНИКІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ
КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Пісклов Єгор Андрійович

*здобувач вищої освіти 4 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:*

Кисельов Андрій Олександрович

*доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент,
майор поліції*

Стосовно сфери таємної, негласної діяльності через її поєднання з обмеженнями прав громадян та їх неочевидністю для об'єктів негласних заходів, а також обумовлені негласністю діяльності складності сприйняття та оцінки наявності та ступеня обмеження суб'єктивних прав, а тому і невизначеності підстав (передумов) для їх захисту, Дотримання законності у сфері оперативно-розшукової діяльності має особливу гостроту та значення. У цьому, оскільки обмеження прав завжди конкретне і стосується певних осіб, саме стан і динаміка злочинності що неспроможні служити ні обґрунтуванням допустимості, ні виправданням обмеження конституційних прав особи [3, с. 8].

Тому використання у діяльності правоохоронних органів оперативно-розшукових засобів і методів має здійснюватися лише через обґрунтовану необхідність не в абстрактному, а в конкретному її значенні, у суворій відповідності до правових розпоряджень – неухильним дотриманням законності. При цьому, оскільки в будь-якій демократичній правовій державі першорядну роль відіграє Конституція, що закріплює основи конституційного ладу, правового статусу особистості, що орієнтує та забезпечує успішний розвиток особистості, суспільства та держави, суспільну, економічну, державну безпеку, безпеку особистості, оцінку конституційної законності оперативної діяльності повинна здійснюватися не лише шляхом формального зіставлення правозастосовних дій щодо їх відповідності окремим правовим нормам, а й шляхом оцінки самих юридичних норм у системі правового регулювання та виходячи із взаємозалежних положень основного Закону. Інакше неминуча полярність суджень щодо тих самих дій і регламентують їх положень закону як відповідних чи відповідних Конституції України [4, с.171].

Особливості та проблематику використання негласних позаштатних співробітників досліджували такі науковці: Кириченко О.В., Кисельов А.О., Шинкаренко І.Р., Телійчук В.Г., Козаченко О.І., Дідоренко Е.О., Дмитрієв І.В., Горбенко П.В. та інші.

Метою є теоретичне дослідження правового регулювання використання негласних працівників Національної поліції України під час протидії кримінальним правопорушенням.

В діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України законодавчим підґрунтям для законного використання негласних позаштатних працівників є Конституція України, Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) та нормативні акти МВС України.

Відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» оперативним підрозділам для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності надається

право мати гласних і негласних штатних та позаштатних працівників [2].

Саме до ст. 275 КПК України відсилає п. 14 ч.1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»[1]. Цим пунктом встановлено право оперативних підрозділів використовувати конфіденційне співробітництво згідно з положеннями ст. 275 КПК України.

Аналіз сучасного законодавства України дає змогу стверджувати, що основним положенням, центральною ланкою в системі інституту негласного співробітництва є ст. 275 КПК України. Цей висновок може видаватися необґрунтованим, оскільки в Україні (й інших пострадянських країнах) негласне співробітництво традиційно вважають інструментом оперативно-розшукової, а не кримінальної процесуальної діяльності. Він належить до компетенції оперативних підрозділів, а не до повноважень органів досудового розслідування. Практичне його здійснення спирається на норми Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» і положення підзаконних нормативно- правових актів, що регулюють питання цієї діяльності [3, с.9].

Аналізуючи ст. 275 КПК України Горбенко П.В. дає таке визначення поняття конфіденційного співробітництва – це таємні, негласні відносини, що встановлюються детективами Національного антикорупційного бюро України, оперативними підрозділами поліції, СБУ України та іншими уповноваженими органами з громадянином України, іноземцем або особою без громадянства для отримання на засадах добровільності та конспіративності доказової, розвідувальної, контррозвідувальної, орієнтовної та іншої інформації, що може бути використана для вирішення завдань кримінального провадження [4, с.171].

Для заохочення громадських помічників застосовують такі форми морального та матеріального заохочення:

нагородження іншими подарунками або грошовою премією;

нагородження Почесною грамотою;

надання чергової відпустки у зручний для громадського помічника час;

надання додаткової оплачуваної відпустки строком до трьох днів у календарному році;

надання безкоштовної чи пільгової путівки для лікування чи відпочинку тощо [3, с. 8].

Контроль над діяльністю громадських помічників здійснює оперативний підрозділ, діяльності якого вони сприяють. Нагляд за дотриманням законності здійснюють органи прокуратури відповідно до закону. Шкода, заподіяна громадянам, підприємствам, установам та організаціям громадськими помічниками, підлягає відшкодуванню у порядку, передбаченому цивільним законодавством [3, с. 8].

Підсумовуючи вищесказане, можна стверджувати, що негласна співпраця в оперативно-розшуковій діяльності має ряд відмінностей від конфіденційної співпраці у кримінальному провадженні. Тому, що прихована співпраця традиційно розглядалася як інструмент оперативно-розшукового, а не кримінального провадження. Практичне здійснення оперативно-розшукової діяльності ґрунтується на положеннях Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» і питання конфіденційного співробітництва, хоча і закріплено в КПК України, є чимало питань, які потребують законодавчого оформлення.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#top>
2. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
3. Грібов М.Л., Козаченко О.І. Шляхи вдосконалення правового регулювання негласного співробітництва. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 2(115). С.8.
4. Горбенко П.В. Напрями використання відомостей, отриманих під час конфіденційного співробітництва. Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка. 2016. № 4(76). С. 170.

УДК 657

Юридичні науки

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Рудюк Наталія Леонідівна
викладач циклу спеціальних
дисциплін Державної установи
«Житомирський навчальний
центр підготовки поліцейських»

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

В сьогоднішні дні через складну соціально-економічну ситуацію особливе значення має соціальна робота, основною метою якої є регулювання правових та економічних відносин між людиною та суспільством, підтримка та допомога кожній людині у вирішенні її проблем, соціальний захист для кожного члена суспільства. Соціальною роботою займаються різні соціально-психологічні служби, які успішно функціонують в Україні в останні роки.

На даний момент увага до проблем соціальної роботи в державній поліції значно зростає. Було визнано, що особливості службової та оперативної діяльності Національної поліції включають постійний і підвищений фактор ризику, стрес і підвищену відповідальність, тому в 1997 році розпочато створення соціально-психологічної служби в Міністерстві внутрішніх справ України, під назвою Служба психологічного забезпечення органів оперативно-службової діяльності органів та підрозділів внутрішніх справ України [4].

Психологічна професійна підготовка поліцейського – це тривалий процес, який починається з початкової професійної підготовки і триває протягом усієї його кар'єри.

Метою психологічної підготовки є розвиток готовності працівників міліції діяти чітко, професійно, грамотно та з високою ефективністю в усіх складних умовах службової діяльності та в рамках закону. Професійна діяльність працівників міліції ставить особливі вимоги до особистих якостей, особливо тих, що мають важливе професійне значення, які вимагають розвитку емоційно-вольової стійкості у працівників міліції, формування у них психологічної надійності під впливом стресових факторів.

Служба психологічної допомоги призначена для підвищення якості оперативних та службових завдань, а також ефективного функціонування всієї системи органів Національної поліції; мінімізувати шкоду, спричинену впливом небезпечних для життя та психогенних факторів на працівників; сприяти збереженню людського потенціалу, підтримувати високий рівень професійної та бойової готовності працівників.

Таким чином, службу психологічного забезпечення оперативної діяльності органів та підрозділів Національної поліції України можна по праву розглядати як специфічний вид соціальної служби, що є основним суб'єктом реалізації соціальної роботи в правоохоронних органах [2].

Успішне здійснення основних завдань та функцій соціально-психологічного аспекту в роботі поліцейського залежить від

знання педагогічних та психологічних принципів. Доведено, що психологія та педагогіка виконують теоретичні та методологічні функції в соціальній роботі. Теоретична функція психології в соціальній роботі полягає у встановленні стійких зв'язків між цілями, завданнями, змістом, способами та засобами вирішення проблем у соціальній роботі, з одного боку, та індивідуально-колективними психологічними явищами та закономірностями, з іншого. Методологічна функція виражається у використанні її для дослідження соціальних та освітніх процесів, побудови методів соціалізації людини в умовах, що постійно змінюються, життєвої діяльності.

Основними напрямками професійної діяльності у соціально-психологічній галузі для працівника поліції є: діагностика, консультування та виховна робота. Далі психографічний портрет працівника представлений як серед соціальних, так і серед психологічних спеціалістів.

Психологічна готовність поліцейського – це сукупність освічених і розвинених психологічних характеристик поліцейського, яка відповідає конкретним і важливим психологічним характеристикам і складається з виокремлених груп компонентів [4]:

1) Орієнтація на особистість: потреба у спілкуванні з іншими людьми, інтерес до їх роботи, бажання допомогти людям.

2) Інтелектуальні якості:

а) аналітичність – реалістичність, інтуїція, прогностичність, кмітливість, критичність, гнучкість мислення;

б) наявність соціального інтелекту (здатність розуміти стани інших людей, передбачати розвиток різних соціальних ситуацій);

в) освітній рівень: знання психології, педагогіки, геронтології, медицини, юриспруденції, соціології;

г) професійна компетентність: вона базується в основному на досвіді і умінні застосовувати теоретичні знання на практиці.

3) Вольові якості: витримка, наполегливість, принциповість, мужність, сміливість, вимогливість до себе та інших.

4) Властивості динамічності: активність, ініціативність, енергійність, уміння швидко зорієнтуватися в будь-якій ситуації.

5) Особистісно-організаційні якості: добросовісність, дисциплінованість, відповідальність, об'єктивність, організованість, самокритичність, самостійність, впевненість в собі, чесність, щирість, громадянськість, уміння організувати роботу в складних ситуаціях.

6) Особистісно-моральні якості: тактовність, ввічливість, делікатність, доброзичливість, дипломатичність, природність, привітність, терпимість, інтелігентність, привабливий зовнішній вигляд, чесність, об'єктивність, оптимізм.

7) Особистісно-комунікативні якості: комунікативність, адаптованість, сумісність, готовність терпляче вислухати кожного, уміння вести бесіду, переконувати, поважати думку іншого, уміння сприймати проблему з позицій іншої людини, прагнення до співробітництва, готовність допомогти, уміння розв'язати конфлікт, установлювати контакти.

8) Фактор психічного і фізичного здоров'я: психологічна стійкість, уміння проводити саморелаксацію, самозахист, відсутність серйозних захворювань нервової і серцево-судинної системи.

Специфіка роботи працівника органу державної поліції вимагає органічного поєднання відповідних професійних та особистих якостей, спеціальних компетенцій: методичної, соціальної, організаційної та не лише суто поліцейської діяльності.

Методологічні навички – володіння спеціальними професійними інструментами – технологіями, методами соціальної роботи. Соціальна компетентність полягає у соціальній зрілості особистості фахівця, наявності власної професійної позиції. Організаційна компетентність включає організаторські здібності, рішучість, самоорганізацію та здатність своєчасно приймати рішення [3].

Отже, перед Національною поліцією України, яка формується і розвивається у складних умовах соціально та економічно нестабільного суспільства, стоять складні завдання: забезпечення захисту прав і свобод людини, боротьба зі злочинністю, підтримка громадської безпеки та порядку. Успіх цих завдань залежить

насамперед від злагодженої роботи всіх його підрозділів – від керівництва до кожного поліцейського. Психологічна підготовка поліцейського є не менш важлива, ніж знання законодавства та фізична підготовка. Основним завданням працівника поліції в контексті психологічної підготовки є вмiле виконання завдань, передбачених Законом України «Про Національну поліцію», а також ризик у стресових ситуаціях та прийняття швидких та зважених рішень.

Але в сучасних умовах сучасного розвитку України необхідно оновити та вдосконалити розвиток системи психологічного забезпечення працівників Національної поліції, а також можливе запозичення позитивного досвіду Євросоюзу. По-перше звернути увагу на врегулювання психологічного забезпечення на законодавчому рівні, після чого наступним етапом є створення спеціалізованих центрів, підготовка професійних психологів, належний відбір на службу до Національної поліції.

Література:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Бардин Н.М. Соціально-психологічні аспекти розвитку вмiнь ефективної комунікації працівників ОВС України [Текст] / Н. М. Бардин // Науковий вісник ЛьвДУВС. Серія психологічна: збірник наукових праць / головний редактор В. В. Середа. – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – Вип. 2. – С. 13-17.
3. Прикладна психологія у правоохоронній діяльності: конспект лекцій для курсантів, студентів та слухачів [Текст] / С. С. Гнатюк, Н. О. Пряхіна, О. Ю. Рак, О. І. Цивінський, Я. М. Когут, В. В. Карпенко, Н. М. Бардин. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. – С. 295-298.
4. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 2-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008.- С. 120

КСЕНОФОБИЯ І ТОЛЕРАНТНІСТЬ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Мірошніченко Л.В.,

к. філол. н., доцент

Садовська Н.І.,

студентка

Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

З давніх часів люди вороже ставилися до іноземців та тих, хто не схожий на них самих, як зовнішністю так і думками. Суспільство намагалось знищити тих, хто йде проти нього. Але благо, що на сьогоднішній час люди навчилися приймати існування інших культур та стилів життя задля того, щоб підвищити якість життя і мирно співіснувати разом.

"Ксенофобія є страх і ненависть до чужинців будь-чого дивного та іноземного" [1]. Це явище зазвичай висвітлюється з негативного боку. І це не дивно, адже, ксенофобія – це дискримінація за культурно-національною, гендерною ознакою, за кольором шкіри, поглядом на життя, орієнтацією та ін. Але є й біологічна природа, в якій вона постає механізмом захисту людини, її поглядів на життя, переконань, культури від потенційно шкідливого впливу чужого та незнайомого, як своєрідна соціальна проєкція інстинкту самозбереження.

Ксенофобія – це сила, що руйнує суспільство [2]. Але люди знайшли як зупинити цей процес. Толерантність особистісна та суспільна є основним механізмом подолання цієї "хвороби" соціуму. Завдяки розвитку толерантності, люди вчаться визнавати реально існуючий плюралізм культур і стилів життя, що є умовою мирного співіснування. Чималу роль у зниженні рівня ксенофобії грає просвітництво та більш глибоке ознайомлення з культурою, традиціями інших народів, етносів, релігій. Навіть у минулі

століття на території України ксенофобія мала місце. Візьмемо до прикладу період з 17 по 20 століття, у цей час українці страждали від утисків з боку Російської імперії через свою рідну мову. Заборонялося друкувати та викладати українською, також заборона накладалася на культурні угруповання, які розкривали потенціал української мови та літератури. Російська почала витіснювати українську, що призвело до "русифікації" народу. Також у цей період активно переслідували носіїв української мови. Усі ці події негативно вплинули на розвиток України, після чого вона ще довго відновлювалась.

У період після проголошення незалежності України телебачення та радіомовлення ведеться українською, нею друкують різну літературу, а в школах викладають. Усе це спонукає людей пригадати свої національні корені. Сучасність раз за разом кидає нам нові виклики. У період розвитку та прогресу суспільства виникають нові проблеми. Для вирішення яких потрібно мислити нестандартно, підлаштовуючись до зміненого середовища.

Зараз однією з найбільш актуальних проблем є дискримінація людей з нетрадиційною орієнтацією. Їх утискають, переслідують та завдають фізичної та моральної шкоди. Такі люди беруть участь у мітингах, привертаючи увагу до своєї проблеми. Навіть зірки шоу-бізнесу та публічні особи виступають на захист прав людей з нетрадиційною орієнтацією. Найтолерантнішою групою в Україні є молодь, люди до 30 років. Їх світогляд не такий як у старшого покоління, тому і ставлення до людей, які не приховують своєї унікальності, інакше, адже кожна особистість прекрасна і має право на існування.

Отже, думка про те, що сучасне суспільство стало більш толерантним та розуміючим, стверджується низкою доказів. Тепер люди не знищують один одного, а доповнюють і приймають такими якими вони є.

Література:

1. Режим доступу: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/>
2. Режим доступу: <http://plodorodnenska.gromada.org.ua/news/>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДКАСТІВ СУСПІЛЬНОГО МОВЛЕННЯ

Свистуха Д.І.,

магістрантка

навчально-наукового інституту журналістики

Чорноморського національного університету

імені Петра Могили

Монахова Т.В.,

доктор філологічних наук, професор

Чорноморського національного університету

імені Петра Могили

м. Миколаїв, Україна

У доповіді йдеться про створення та функціонування подкастів у контексті журналістики. Показано розвиток подкастів в українському медіапросторі. Описано досвід створення та публікації подкастів у зарубіжних виданнях. Порівнюються кілька класифікацій жанру, які пропонуються дослідниками. Проаналізовано особливості функціонування подкастів «Місто кораблів» від миколаївської філії Суспільного.

Ключові слова: *подкасти; журналістика; медіа; соціальна комунікація; історія.*

Подкасти – це окремий звуковий чи відеофайл, який розповсюджується для масового прослуховування/перегляду, або серія ресурсів в інтернеті. Для України подкастинг явище відносно нове, тлумачення якого тоді зводилося до однієї фрази – «незалежний аудіоконтент в інтернеті». В останні роки більшість ЗМІ трансформують свій контент за допомогою подкастів, 2021 року всі філії Суспільного телебачення і радіомовлення України, запустили такий формат взаємодії з аудиторії, їхній вплив на слухачів досі не досліджений. Актуальність дослідження подкастів в контексті журналістики спричинено соціокультурним характером даної теми. Мета – окреслити загальні особливості функціонування подкастів у галузі медіа, на прикладі миколаївської філії Суспільного мовлення. Об'єкт – функціональні

особливості подкастів. Предмет – аудіоподкасти «Місто кораблів» від Суспільного мовлення.

У 2004 році журналіст «Guardian» Бен Хаммерслі написав про нове явище статтю «Звукова революція», в якій вперше згадав термін «podcasting» [13]. Він визначив основні переваги подкастів: дешевизна, доступність та зручність [13]. У 2005 році Тім О'Рейлі присвятив історії розвитку технології подкастів наукову працю «Що таке Web 2.0: проєктні моделі та бізнес-моделі для наступного покоління програмного забезпечення» [15]. Особливості розвитку подкастингу в контексті освіти та філософії досліджували науковців Ірина Страшко [9], Світлана Данилюк [4], Олена Балтіна [3] та інші. Ганна Дорофєєва представила типологію подкастів [5], а Светлана Распопова та Тетяна Сабліна розглянули подкаст як мовленнєвий інтернет-жанр [13].

Термін походить від англ. podcast (від англ. iPod – назва портативного mp3 плеєра фірми Apple і broadcast – „передавати, транслювати”) [12, с.142]. Подкастинг (podcasting) – спосіб публікації звукових потоків, який дозволяє відтворювати подкасти на web-сайті, переносити їх на власні пристрої і зберігати їх для подальшого використання [15, с.270]. У Оксфордському словнику американської англійської мови «подкастинг» визначається як цифровий запис радіопередачі або іншої подібної програми, доступної в інтернеті для завантаження на персональний аудіоплеєр [14]. Подкасти можна прослуховувати в онлайн режимі через web-браузер, на будь-якому плеєрі, комп'ютері, мобільному телефоні, смартфоні, програвачі, що підтримує формат mp3 [14, с. 84]. Власну класифікацію подкастів наводять Лідія Агафонова та Жанна Анікіна [1]. Вони розрізняють подкасти з погляду технічного типу мультимедіа; кількості авторів, авторським складом; жанру; мети навчання.

За оцінками Edison Research, близько 90 мільйонів людей щомісяця слухають подкасти у Сполучених Штатах – це подвоєння з 2015 року. Використання подкастів у Великобританії за останній рік зросло на 40 відсотків. Спочатку подкасти

отримали популярність серед жителів США, потім поширилися до Західної Європи та країн пострадянського простору. Подкастинг в Україні почав розвиватися відносно нещодавно, радіо (Radio Skovorode, Urban Space Radio) та видання (The Village Україна, The Ukrainians) створюють свої подкасти. Серед них «Апроштам?», «Музика з історіями», на державному рівні впроваджено подкаст «Мовакаст» про українську мову, присвячений уникненню помилок у мовленні.

Суспільне телебачення і радіомовлення України утворено у формі акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України», 100 відсотків його акцій належать державі. Суспільне телебачення і радіомовлення України — публічний інститут суспільного мовлення, призначений задовольняти інформаційні потреби українського суспільства, залучати його представників до обговорення та розв'язання соціально-політичних питань, сприяти формуванню громадського суспільства в Україні та забезпечувати належну реалізацію конституційного права кожного на інформацію [6, с. 88]. Для задоволення інформаційних, культурних та освітніх потреб суспільства, залучення громадян до обговорення та розв'язання соціально-політичних питань, забезпечення національного діалогу Суспільний мовник вирішив залучити формат аудіоподкастів.

У 2021 році миколаївська філія Суспільного запустила серію подкастів під назвою «Місто кораблів». До його складу увійшли вісім епізодів: «Наша гавань», «Броньоване повстання», «Морський щит», «Навколо світу за 325 днів», «Народжений у час змін», «На хвилі «Океану», «Між двох берегів», «Дороговказ». Тематично подкасти є корабельними нарисами, в них викладена хронологія подій так, щоб вона була зрозуміла та доступна кожному. Робота в бібліотеках, архівах, музеях підкріплює розповіді історичним підґрунтям, а спілкування з істориками, краєзнавцями, науковими співробітниками Музею суднобудування і флоту, суднобудівниками та очевидцями деяких подій — олюднюють подкаст. За типологією вони є аудіоподкастами. Основні функції подкасту: інформативна, комунікативна,

соціалізувальна, пізнавальна, компенсаторна. Ірина Страшко зазначає, що успішність функціонування подкасту в мережі визначається його змістом, а також його впливом на суспільство. До змістове наповнення подкастів Суспільного належить націленість подкасту на вузьку тематику з її максимально поглибленим розкриттям. Подкасти Суспільного Миколаїв націлені на історичну тематику та розкривають кораблебудівну тему регіону. Мають короткий та періодичний контент, орієнтується на молоду аудиторію: 18-35 років. У подкастах є наявність локальної складової – він направлений на висвітлення корабельної історії Миколаївщини. Кожен із восьми епізодів відповідає загальній тематиці, наявний бажаний потенціал до створення нових епізодів. Назва «Місто кораблів» два слова, відображають тему подкасту та привертає увагу. Подкасти мають відповідний саундизайн: наповненні звуками, вставками фонові музики за потребою. Відмежовані структурні елементи різним звуковим супроводженням, до аудіо доданий єдиний джінгл «суспільні подкасти». Влучні, короткі, зрозумілі описи подкасту та епізодів: «Простори Інгулу та Південного Бугу з давніх-давен манили мореплавців, вони пам'ятають античні кораблі, княжий флот та козацькі чайки. Відкрийте перші сторінки корабельних нарисів міста, відчуваючи себе частинкою тієї історії, коли сотні майстрів із різних частин світу приїздили, щоб будувати кораблі, а згодом і Миколаїв». Регулярність випуску нових епізодів: подкасти публікували раз на тиждень протягом двох місяців. Використанні інструментів сторітелінгу, керівництвом принципом «цікава історія – фундамент подкасту». Фонове споживання, характерне для подкастів Суспільного, вони не відволікають, прості в наповненні. Більша залученість: слухач відчуває себе учасником бесіди, відсутність екрану, питань слухачів, зайвої інформації. Формати: розмовні, наративні та змішані подкасти. У всіх епізодах подкасти дотримана єдина стилістика: запис вітання, зв'язків між виділеними частинами, прощання, «call to action» для створення більш неформальної атмосфери. Уникнення складного контенту: переліки, дати, прізвища, події. Подкасти від

Суспільного функціонують на майданчиках подкастингу та в соціальних мережах. Суспільне Миколаїв розміщує свої аудіоматеріали у Facebook та Instagram Автори пишуть наприкінці опису: «Підпишіться на подкаст у Apple Podcasts, Google Podcasts».

Таким чином, статистичні дані щодо кількості досліджуваних аудіальних матеріалів показують, що подкасти набирають по 20-30 прослуховувань та не залучають масового читача через вузьке направлення – ретроспектива кораблебудівної історії Миколаєва. Усе залежить від якості аудіоконтенту: чим більше його буде створюватися, тим конкурентнішою буде ця ніша. Суспільний мовник тільки на етапі напрацювання у своїй аудиторії звички до сприймання контенту через аудіоформат.

Література:

1. Агафонова Л.И. Дидактико-методические особенности использования подкастов при обучении иностранному языку в вузе. Письма в Эмиссия. Оффлайн (The Emissia.OfflineLetters): электронный научный журнал. СПб., 2011. URL: <http://www.emissia.org/offline/2011/1703.htm> (дата звернення: 02.12.2021)

2. Артамонова І. М. Системні характеристики онлайнних та офлайнних ЗМІ. Вісник СумДУ. Серія: Філологія. 2008. № 1. С. 181-188.

3. Балтіна О. Б. Подкасти як засіб вивчення та викладання англійської мови. Режим доступу:<http://ea.donntu.edu.ua/bitstream.pdf> (дата звернення: 01.12.2021)

4. Данилюк С. С. Подкаст як засіб формування професійної компетентності сучасних фахівців. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 34. С. 153-160.

5. Дорофеева А. А. Подкастинг: новое радио в Интернете . Век информации. № 1. 2018. С. 192–199

6. Иванов Д. Шлях до суспільства знань: роль суспільного телебачення і радіомовлення у питанні суспільних трансформацій. Правові питання трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України : матер. наук.-практ. «круглого» столу. К., 2016. С. 88-93.

7. Краснова Т.И. Использование подкастинга в преподавании иностранного языка. Прикладная филология: идеи, концепции, проекты : сб. статей VI Междунар. науч.-практ. конф. Томск : Изд-во ТПУ, 2008. Ч. 1. С. 142–149.
8. Распопова С. С., Саблина Т. А. Подкастинг: учеб. пособие для вузов. М.: Аспект-Пресс, 2018. 112 с.
9. Страшко І. В. Освітній потенціал подкастингу: філософсько-педагогічний аспект. Політичні науки: наук. вісник: зб. наук. Праць. Київ: Вид-во «Гілея», 2015. Вип. 103 (12). С. 268-273.
10. Страшко І. В. Подкаст: погляд крізь призму соціальної філософії. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: зб. наук. пр. Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. Вип. 71. С. 83-89.
11. Сысоев П. В., Евстигнеев М. Н. Технологии Веб 2.0: Социальный сервис подкастов в обучении иностранному языку. Иностранные языки в школе. 2009. С. 8-11.
12. Baker D. Radio to the MP3 degree: Podcasting. Canada: Education, 2005. 116 p.
13. Hammersley B. Audible revolution. The Guardian. 2004. URL: <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia> (дата звернення: 02.12.2021).
14. McKean E. The new Oxford American dictionary. Second edition. Oxford University Press. 2005. 2051 p.
15. O'Reilly Tim What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. 2005. Oct. 30. URL: www.oreilynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-isweb-20.html (дата звернення: 01.12.2021).

ДІАГНОСТУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ЦИФРОВОГО
ПРИСТРОЮ НА ОСНОВІ МЕТРИКИ ПОДІБНОСТІ-
ВІДМІННОСТІ

Семенов А.В.,

*магістрант кафедри автоматизації
проекткування обчислювальної техніки*

Чумаченко С.В.

*д-р техн. наук, професор,
завідувач кафедри автоматизації
проекткування обчислювальної техніки, науковий керівник
Харківський національний університет радіоелектроніки
м. Харків, Україна*

Анотація: *пропонуються комп'ютерні рішення для аналізу даних і діагностування технічного стану цифрових пристроїв на основі метрики подібності/відмінності.*

Ключові слова: *метрика подібності/відмінності, векторні структури даних, аналіз даних, кіберфізичний комп'ютер*

Розглядаються питання, пов'язані з розробкою комп'ютерних рішень для аналізу даних і діагностування технічного стану цифрових пристроїв на основі метрики подібності/відмінності, що є актуальними у зв'язку з необхідністю створення ефективних засобів, які дають можливість здійснювати пошук даних в кіберпросторі за прийнятний час [1,2,4].

Мета дослідження – суттєве зменшення обчислювальної складності алгоритмів комп'ютерного розпізнавання кіберфізичних об'єктів та діагностичного комп'ютерного шляхом розробки моделей, методів, алгоритмів, архітектур з використанням метрики подібності-відмінності.

Задачі дослідження орієнтовані на удосконалення та створення моделей, методів і архітектур комп'ютерного розпізнавання/діагностування кіберфізичних об'єктів. Розробляються методи і алгоритми та їх програмні реалізації для аналізу кіберфізичних об'єктів на основі векторних або табличних

структур даних, а саме: 1) Інтерфейс введення даних. 2) Обчислення подібності/відмінності об'єктів. 3) Similarity-Difference method for Diagnosis Computing. Спільність теорії аналізу моделей на основі метрики подібності/відмінності об'єднує всі наведені підходи.

Об'єкт дослідження – кіберсоціальні/кіберфізичні процеси і явища, автоматично керовані комп'ютерними сервісами на основі використання метрики подібності/відмінності. Предмет дослідження – структури даних, методи і алгоритми паралельного розподілу та об'єднання векторів по матриці подібності/відмінності для синтезу архітектури кіберфізичного комп'ютерного розпізнавання та діагностування технічного стану цифрових пристроїв.

Для діагностування дефектів можна використовувати метод пошуку, заснований на векторному поданні множини несправностей, що перевіряються на тестовому наборі [3]:

$$F^1 = \{(\cup_{R=1} T_i) \vee (\cap_{R=1} T_i)\} = \{(\vee_{R=1} T_i) \vee (\wedge_{R=1} T_i)\};$$

$$F^0 = \cup_{R=0} T_i = \vee_{R=0} T_i;$$

$$D=F^1 \cap \overline{F^0} = \cup_{R=1} T_i \cap \overline{\cup_{R=0} T_i} = F^1 \wedge \overline{F^0} = \vee_{R=1} T_i \wedge \overline{\cup_{R=0} T_i};$$

$$D=F^1 \cap \overline{F^0} = \cap_{R=1} T_i \cap \overline{\cup_{R=0} T_i} = F^1 \wedge \overline{F^0} = \wedge_{R=1} T_i \wedge \overline{\cup_{R=0} T_i}.$$

Тут фігурують два рівняння, які визначають сукупність одиночних чи кратних дефектів у цифровій системі. При цьому у початковій стадії діагностування слід скористатися припущенням про існування кратного дефекту, що є найімовірнішою подією в процесі експлуатації виробу. Якщо такий алгоритм дає порожню множину дефектів, необхідно скористатися другим рівнянням для пошуку кратних несправностей. У процесі виконання діагностичного експерименту беруть участь дві групи векторів, які класифікуються шляхом їх приналежності до одиначної або нульової множини, що формується на основі $\{1,0\}$ -реакції R цифрового пристрою на тестові дії. Розглядається матричний

метод діагностування несправних станів цифрового виробу, який використовує як діагностичну інформацію двійкову матрицю «тест-несправність» $M = \langle T, F \rangle$.

Розглядається кубітний метод пошуку дефектів шляхом теоретико-множинної різниці двох векторів, що відповідають одиничному та нульовому значенню станів виходів, як реакцій спостережуваних виходів на вхідний тест перевірки несправностей:

$$F = \left(\begin{matrix} \tilde{E} & Q_{ij} \\ R_i=1 \end{matrix} \right) \setminus \left(\begin{matrix} \tilde{E} & Q_{ij} \\ R_i=0 \end{matrix} \right) = \left(\begin{matrix} \tilde{U} & Q_{ij} \\ R_i=1 \end{matrix} \right) \dot{\cup} \overline{\left(\begin{matrix} \tilde{U} & Q_{ij} \\ R_i=0 \end{matrix} \right)}.$$

Структури даних подані таблицею несправностей на декартовому добутку тестових наборів і множині ліній об'єкта діагностування, де кожен осередок є двома бітами: перший з них ідентифікує константну несправність нуля (10), а другий – константну несправність одиниці (01).

Суперпозиція несправностей (дві одиниці на одній лінії-комірці) дає можливість суттєво мінімізувати структури даних для зберігання інформації з метою подальшого пошуку дефектів під час виконання діагностичного експерименту в режимі online.

Реалізовано вихідний код програми, що відповідає векторному та/або кубітному алгоритму пошуку дефектів. Виконано тестування алгоритму на трьох матрицях діагностування при пошуку одиночних та кратних дефектів.

Література:

1. Gartner Top Strategic Technology Trends for 2021 – Available at October 20 2020 [<https://www.gartner.com/smarterwithgartner/gartner-top-strategic-technology-trends-for-2021/>]

2. Gartner Top Strategic Technology Trends for 2022 – Available at December 12, 2021 [<https://www.gartner.com/en/information-technology/insights/top-technology-trends>].

2. Hahanov V. Cyber Physical Computing for IoT-driven Services. New York. Springer. 2018. 279 p. [<https://www.springer.com/gp/book/9783319548241>]

3. V. Hahanov, S. Chumachenko, E. Litvinova, A. V. Naci-mahmud, A. Hahanova and T. Soklakova, "Cyber Social Computing," 2018 IEEE East-West Design & Test Symposium (EWDTS), Kazan, 2018, pp. 1-8, doi: 10.1109/EWDTS.2018.8524663.

4. Чугай В.А., Чумаченко С.В. Моделі та методи розпізнавання кіберфізичних об'єктів на основі використання метрики подібності-відмінності // LVII Міжнародна інтернет-конференція «Наукові підсумки 2020 року». Вінниця. 17 грудня 2020 р. 3 с.

Юридичні науки

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

*Степаненко А.О.,
студентка юридичного факультету
Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
м. Полтава, Україна*

Останніми роками в Україні однією із центральних течій розвитку як усього законодавства загалом, так і кримінального законодавства зокрема, стало гарантування захисту прав жінок та дітей. Ця проблема доволі чітко окреслилася перед всевітньою спільнотою як така, що вимагає негайного вирішення за допомогою способу протидії дискримінації за ознакою статі, яка тривалий час займала ключове місце у галузі сімейних відносин, а також шляхом протидії домашньому насильству.

Інститути кримінального права привертають все більшої уваги з боку науковців, адже вони спрямовані на захист прав батьків та дітей. Зважаючи на актуальність та специфіку цього інституту в Україні, обмежувальні заходи посідають провідне місце у теоретичних доробках поставленої проблеми. Дослідженню проблемних аспектів, як у національному, так і в іноземному законодавстві щодо застосування обмежувальних заходів,

присвячені праці таких вчених, як: Баулін Ю. В., Жук І. В., Крикливець Д. Є., Новікова К. А., Палюх Л. М., Шаренко С. Л., Юношев О. В., Яценко С. С., Яценко А. М. та інші.

На наше переконання, сутність проблеми насильства у сім'ї протягом тривалого часу зводиться до характеру загальносвітового. Аргументом на користь такої позиції може бути те, що усталений стандарт щодо недопустимості будь-якого втручання з боку держави та суспільства у сферу сімейних відносин став наслідком того, що існувала закономірність визнання фактів насильства одних членів родини відносно інших, яку було прийнято замовчувати.

На думку Крикливець Д. Є., положення Модельного законодавства ООН про домашнє насильство було набуто та враховане у процесі нормативно-правового базису щодо протидії домашньому насильству багатьма державами. Погоджуючись із позицією автора, слід зауважити, що особлива увага була спрямована саме на правову регламентацію обмежувальних заходів, з огляду на те, що, по-перше, вони завбачають обмеження визначених прав кривдників, по-друге, вони є найбільш дієвими засобами захисту особи, яка зазнала фізичних та моральних страждань від домашнього насильства [1, с. 298-299].

Значним упущенням порядку протидії та запобіганню домашньому насильству в Україні до 2018 року, було недостатнє запровадження концепції насильства в сім'ї у Кримінальне право України. Для вирішення цієї проблеми було прийнято два фундаментальні нормативно-правові акти у зазначеній сфері: Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 січня 2018 р., а також Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами від 11 січня 2019 р.» [1, с. 299-300].

Норму, що передбачає кримінальну відповідальність за домашнє насильство, було внесено до Кримінального кодексу

України (ст. 126-1). Одночасно із призначенням покарання до особи, яка скоїла таке діяння, не пов'язане із звільненням за попередньою умовою або з позбавленням волі, передбачених Кримінальним кодексом, від покарання чи кримінальної відповідальності, суд може застосувати обмежувальні заходи, які передбачені у ст. 91-1 КК України. Варто зауважити, що до особи можуть бути застосовані один або декілька таких заходів [1, с.300-301].

Перший обмежувальний захід, який може втілити суд – це заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка зазнала домашнього насильства. З теоретичної точки зору важливо підкреслити, що у п. 264 Пояснювальної доповіді до Конвенції Ради Європи «Про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству» визначено: найбільш продуктивний спосіб гарантування безпеки в ситуаціях особистої загрози жертві домашнього насильства, а саме – забезпечення фізичної відстані між жертвою та її кривдником. Яскравим прикладом застосування такого заходу, який висвітлено у науковій праці Жука І. В., може слугувати вирок Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області від 7 листопада 2019 р. до особи, яка вчинила злочин, передбачений у ст. 126-1 КК України, судом було застосовано обмежувальний захід, який завбачає обмеження щодо перебування в місці спільного проживання з постраждалою особою від домашнього насильства [2, с. 83-85].

Павлова Т. О. висловлює припущення, що іншим обмежувальним заходом є локалізування комунікації з дитиною у випадку, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або в її присутності. Авторка посилається на зміст листа Міністерства освіти і науки України від 18 травня 2018 р. № 1 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», у якому наголошується на результаті вчинення домашнього насильства стосовно дитини або за її участі. Служби у справах дітей, у такому випадку, переміщують дитину в центр соціально-психологічної реабілітації, за неможливості проживання дитини зі своїми батьками чи іншими опікунами [3, с. 89-91].

Наступний захід обмеження особи є досить близьким до

попереднього заходу, адже Яценко А. М. пояснює це тим, що особа, яка вчинила домашнє насильство, щодо обміну листами, телефонними переговорами з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через електронні комунікації особисто або через третіх осіб. Слід врахувати те, що положення цього заходу чітко демонструє рішення Сокирянського районного суду Чернівецької області від 8 січня 2020 р., у якому кривдник, вчинив психологічне насильство щодо своєї колишньої дружини, через що був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ст. 126-1 КК України. Суд виніс рішення, що до особи, яка вчинила домашнє насильство, варто застосувати обмежувальний захід, заборонивши йому телефонні переговори та листування з потерпілою строком на три місяці. Тому, засуджений через такий обмежувальний захід не зможе вчиняти психологічне насильство щодо колишньої дружини [4, с. 35-37].

Останнім обмежувальним заходом до особи, яка вчинила домашнє насильство, може бути застосоване спрямування на проходження пробачіної програми або програми для кривдників. Судовою практикою доведено, що вироком Новоукраїнського районного суду Кіровоградської області від 22 січня 2020 р. до особи, яка вчинила злочин, передбачений у ст. 126-1 КК України, вжито обмежувальний захід у вигляді спрямування її для проходження програми для кривдників або пробачіної програми строком на три місяці [3, с. 91-93].

На сьогоднішній день обмежувальні заходи кримінально-правового характеру закріплені у кримінальному законодавстві більшості європейських країн. Зокрема, їх затверджено у кримінальному законодавстві Королівства Іспанії, Королівства Португалії, Французької Республіки, Республіки Польща та багатьох інших країн.

Жук І. В. вказує, що цікавою є практика Королівства Португалії щодо застосування обмежувальних заходів. На відміну від України, у якій відповідно до ст. 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», зафіксовано обмежувальний припис щодо кривдника, який видається

терміном від 1 до 6 місяців, то «в Португалії термін дії конкретних обмежувальних заходів може складати до 2 років. У 2006 році з метою підсилення контролю над кривдниками, які були виселені з місця спільного проживання із потерпілою особою, на них може бути одягнений електронний браслет» [2, с. 85-86].

У законодавстві Королівства Швеції не було затверджено жодного нормативно-правового акту, який був би присвячений протидії домашньому насильству, однак, «прокурори в Швеції, на яких покладені належні доручення у цій галузі, дуже часто використовують у цій сфері «Акт про заборонний ордер» 1988 року. Цей ордер забороняє чоловікам мати зв'язки чи наближатися до жінок, які звернулися за одержанням такого ордеру, якщо було затверджено даними існування з боку небезпеки переслідування» [4, с. 37-39].

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити, що внесення змін до кримінального законодавства та перспективи застосування обмежувальних заходів до особи, яка вчинила домашнє насильство, є позитивним поступом. Обмежувальні заходи дозволяють захистити права та інтереси особи, яка пережила фізичне або психічне насильство. Дійсно, існують проблеми в судовій практиці щодо використання та розуміння таких заходів. Тому потрібне та необхідне подальше практичне та теоретичне опрацювання позицій щодо обмежувальних заходів у кримінально-правовій площині.

Література:

1. Крикливець Д. Є. Обмежувальні заходи за Кримінальним кодексом України. Порівняльно-аналітичне право: 2018 рік. № 2. С. 298-301.
2. Жук І. В. Обмежувальні заходи у кримінальному праві України: правова природа та сутність. Науковий вісник Ужгородського національного університету: 2019 рік. Вип. 55. Т. 2. С. 83-86.
3. Павлова Т. О. Правова природа обмежувальних заходів з чинним Кримінальним кодексом України. Правова держава: 2019 рік. № 34. С. 89-94.

4. Яценко А. М. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство: порівняльний аналіз кримінального законодавства України й окремих європейських країн. Вісник Кримінологічної асоціації України: 2018 рік. № 2. С. 35-45.

УДК 321

Політичні науки

ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Шевченко Н.І.,

к.н.держ.упр., доцент

Пиндич Ю.О.,

магістр

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

Анотація: В даному дослідженні відображено сучасний стан інвестиційної діяльності підприємств по регіонах України. Проаналізовано зміну динаміки надходження капітальних інвестицій по регіонах, джерела їх формування. Серед регіонів найбільше освоєння капітальних інвестицій належить тим, де значна кількість приватних підприємств, наявність промислово розвинутих підприємств металургійного, машинобудівного комплексів, хімічної промисловості та добре розвинута транспортна інфраструктура. Джерелами фінансування інвестиційної діяльності виступають переважно власні кошти підприємств. Наведено причини регіональних диспропорцій капіталовкладень інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, регіон, інвестиційна політика, інвестиційна привабливість

В умовах стрімкого розвитку нових технологій інвестиції є найважливішим засобом забезпечення зрушень в економіці. Стабілізація та розвиток економіки регіону значною мірою залежать від того, наскільки ефективною є інвестиційна діяльність. У цьому суттєву роль відіграє держава, яка за допомогою

методів економічного регулювання має можливість цілеспрямовано впливати не тільки на формування внутрішніх та приплив зовнішніх інвестицій, а й створити умови для їх спрямування в реальний сектор економіки.

Прямі іноземні інвестиції (далі – ПІІ) – це довгострокові вкладення матеріальних засобів компаніями-нерезидентами в економіку країни (наприклад, з метою організації і будівництва підприємств)[1]. Вони є найбільш бажаною формою капіталовкладень для економік, що розвиваються, тому що вона дозволяє реалізовувати великі проекти; крім того в країну надходять нові технології, нові практики корпоративного управління, тощо. Динаміку ПІІ надано на рис.1

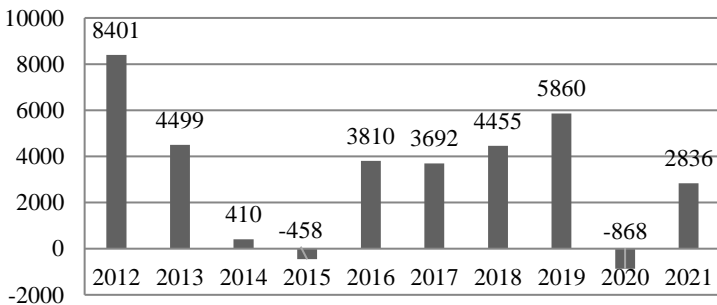

Рисунок 1 Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україні з 2012 по 2021 рр., млн.дол. США

Джерело: побудовано авторами на основі даних Міністерства фінансів України[1]

Прямі іноземні інвестиції надзвичайно чутливі до зміни економічної нестабільності, коливань умов господарювання. Так, в 2013 році політична нестабільність призвела до значного зменшення надходжень іноземних інвестицій, які склали у 2014 році всього 410 млн. дол. США, тобто всього 9,1 % від обсягу надходжень у 2013 році. У 2015 маємо наслідки анексії Криму та військових дій на Донбасі. У 2016 роках ситуація почала декілька покращуватись і обсяг іноземних інвестицій поступово збільшувався, але, значно менше, ніж у 2012 році. Разом з тим, не

виправдання надій на стабілізацію політичної ситуації, боротьбу з корупцією, ефективність економічних реформ, зміну законодавчої бази знов призвело до значного скорочення надходжень прямих іноземних інвестицій у 2020 році. Це продовжує свідчити про недовіру іноземних інвесторів до можливостей стабільного ведення бізнесу та поліпшення інвестиційного клімату в країні.

Сучасна галузева структура прямого іноземного інвестування економіки України суперечить пріоритетам розвитку держави та не здійснює ефективного впливу на економічне зростання та формування інноваційної моделі розвитку підприємств України в умовах економічної нестабільності[3].

Важливу роль у реалізації регіональної інвестиційної політики відіграють капітальні інвестиції, адже вони є фундаментальним параметром відтворювального процесу промисловості, що визначає можливості оновлення основного капіталу, проведення структурних реформ, стійкого довгострокового економічного та соціального розвитку окремих регіонів та країни в цілому. Динаміку капітальних інвестицій наведено на рис. 2.

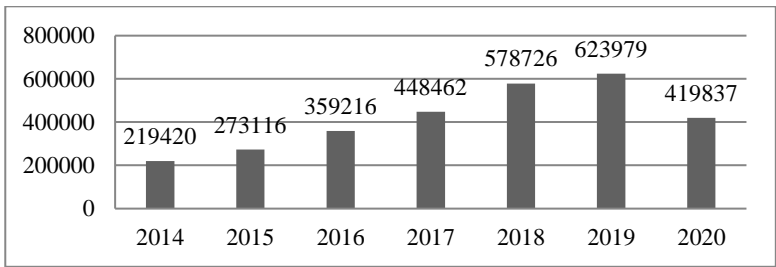

Рисунок 2. Динаміка капітальних інвестицій в Україні за 2014-2020 рр, млн.грн

Джерело: побудовано авторами на основі даних Державна служба статистики України [2]

За даними, наведеними на рис.2, чітко простежується позитивна тенденція до зростання капітальних інвестицій. Так у 2019 році капітальні інвестиції склали 624 млрд. гривень проти 578,7 млрд. грн у 2018 році, а порівняно з 2014 роком – зросли в 2,8 рази. Разом з тим, треба відмітити їх падіння в 2020 році на

28,2% та уповільнення темпу зростання вже в 2019 році. Зокрема, у промисловість було залучено 153,32 млрд грн (на 33,9% менше); у будівництво – 37,98 млрд грн (на 36,4% менше); у сільське, лісове та рибне господарство – 36,44 млрд грн (на 34,0% менше; фінансової та страхової діяльності – 9,97 млрд грн (на 8,4% менше); у операції з нерухомим майном – 17,18 млрд грн (на 28,7% менше); у професійну, наукову та технічну діяльність – 10,85 млрд грн (на 5,8% менше)[2].

У регіонах України капітальні інвестиції освоюються нерівномірно. Найбільш пріоритетними, з точки зору аналізу інвестиційної політики, є Дніпропетровська, Київська, Донецька, Полтавська, Харківська, Одеська, Львівська області, а також м. Київ (табл. 1).

Таблиця 1 Капітальні інвестиції за регіонами України 2018-2020 рр.,

Регіон / Область	2017 млн.грн.	2018 млн.грн.	2019 млн.грн.	2020		
				млн.грн	% до заг обсягу	% до 2019
Україна	448461,5	578726,4	623978,9	419836,7	100,0	61,8
Вінницька	11744,1	17626,5	15724,9	9991,7	2,4	55,6
Волинська	7041,9	8687,0	11142,4	10193,8	2,4	70,6
Дніпропетровська	42908,5	60288,6	66951,1	52355,7	12,5	65,9
Донецька	17268,9	26979,4	30553,7	25103,9	6,0	65,6
Житомирська	7722,0	8742,3	8341,7	7687,6	1,8	79,9
Закарпатська	5623,7	7500,6	9330,3	4175,8	1,0	42,0
Запорізька	15879,7	15732,0	14876,7	11652,5	2,8	68,0
Івано-Франківська	9707,8	9393,7	9305,5	5408,8	1,3	54,7
Київська	34494,5	40713,4	50295,7	23046,4	5,5	43,0
Кіровоградська	7320,9	7181,5	7767,5	5637,9	1,3	63,3
Луганська	3329,8	3219,3	3357,5	2685,4	0,6	73,0
Львівська	24105,9	28995,5	31061,5	16220,7	3,9	49,2
Миколаївська	11178,0	10099,2	12256,2	7821,6	1,9	52,0
Одеська	22299,7	23787,8	20627,6	16977,0	4,0	72,7
Полтавська	15855,6	18636,7	23005,3	21789,8	5,2	77,2
Рівненська	6126,8	7228,0	6337,5	4934,7	1,2	66,4
Сумська	6947,1	7749,9	7734,2	6252,0	1,5	69,9
Тернопільська	7150,6	8375,0	9559,4	5981984	1,4	57,7
Харківська	19361,7	23551,3	27725,4	17231854	4,1	67,3
Херсонська	7362,2	8853,2	12880,4	393,21	0,9	32,7
Хмельницька	10499,9	11274,9	10592,1	921,04	2,2	81,9
Черкаська	8144,2	11110,4	12563,3	708,58	1,7	55,4

Чернівецька	2992,1	3720,6	4168,4	243,46	0,6	56,8
Чернігівська	7351,1	8971,3	9477,9	607,63	1,4	59,1
м.Київ	136044,8	200308,3	242407,2	13594,93	32,4	63,7

Джерело: розроблено авторами на основі даних Державна служба статистики України [2]

Така регіональна структура розподілу пояснюється значним відсотком приватних підприємств, наявністю промислово розвинутих підприємств металургійного, машинобудівного комплексів, хімічної промисловості та добре розвинутою транспортною інфраструктурою. Однак, якщо розглядати зміну індексу капітальних інвестицій у 2020 році відносно 2019 року, необхідно зробити висновки, – всі регіони освоїли менше інвестицій, ніж попереднього року. Значне скорочення використання капітальних інвестицій спостерігаємо у Херсонській (32,7%) Закарпатській (42%), Київській (43%) області.

Джерелами фінансування інвестиційної діяльності виступають власні кошти підприємств (у 2020 році – 66,5%), до яких належить: амортизаційні відрахування 19,8% від загальної суми інвестиційних ресурсів; кредити банків та позики – 6,7 %, в. т.ч. кредити іноземних банків – 43,3% тощо. Держава незначними фінансовими ресурсами сприяє інвестиційній діяльності підприємств, адже питома вага коштів для освоєння капітальних інвестицій державного бюджету становить 8,7% і місцевого 10,4%. Найбільшу державну підтримку у 2020 році отримали Рівненська (26%), Полтавська (24%), Миколаївська (22%) та Черкаська (21,9%) області, а найменшу – Київська (0,8%), Тернопільська (4,3%) та Харківська (4,9%). Найбільшу частку фінансування за рахунок власних джерел мали у 2020 році Дніпропетровська (78,3%), Донецька (76,9%) області та м. Київ (74,1%). Отже, інвестиційні потоки обслуговують економічно розвинуті регіони України, лишаючи поза увагою менш розвинуті, що потребують значного надходження іноземних інвестицій. Таке спрямування капітальних іноземних інвестицій у регіональному розрізі не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку країни та посилює подальше збільшення регіональних диспропорцій.

Необхідною передумовою сталого соціально-економічного розвитку регіонів та забезпечення економічного зростання в державі є висока інвестиційна активність, яка досягається не тільки шляхом збільшення реалізованих інвестиційних ресурсів, але й за рахунок їх ефективного використання у пріоритетних секторах економіки. Для підвищення інвестиційної привабливості регіонів України необхідно розробити механізм, форми та методи удосконалення регіональної політики у сфері залучення інвестицій, що базуватиметься на засадах поєднання ринкових і владних інструментів.

Література:

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>
2. Державна служба статистики України. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Харчук С.А. Стан інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності. *Економіка та держава*. 2020. № 1. DOI:10.32702/2306,6806.2020.1.66 – URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2020/14.pdf

УДК 378.014.25:303.424]:001.4(045)

Педагогічні науки

ТЕНДЕНЦІЯ ПРОСУВАННЯ ПОЗИЦІОНОВАНОГО БРЕНДУ
ЯК ГАРАНТІЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ УНІВЕРСИТЕТУ В
МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Щербак І. В.,

*к. п. н., доцент, доцент кафедри інформатики
Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

Анотація: сьогодні розвиток освіти стрімко набирає оберти. Важливим моментом для закладів вищої освіти постійно бути в тренді, мати гарні перспективи для здобувачів освіти, використовувати найновіші стратегії позиціонування освітнього

закладу для збереження найвищих позицій серед університетів.

Ключові слова: бренд, провідний університет, стратегія, інформаційний простір.

Для утримання та посилення конкурентоспроможних позицій університетам на світових ринках освітніх послуг необхідно враховувати тенденції розвитку стратегій позиціонування провідних університетів Європи, що простежуються на сьогодні у міжнародному інформаційному просторі.

А. Харківська звертає увагу, що «зміна напрямів стратегічного розвитку ЗВО, зростання конкуренції на ринку праці та освітніх послуг, широке використання сучасних інформаційних технологій і засобів комунікацій в умовах несформованого Smart-суспільства спонукають вищу школу до пошуку нових способів підвищення конкурентоспроможності та створення конкурентних переваг. Кожен ЗВО прагне бути більш привабливим для своєї цільової аудиторії (абітурієнтів, студентів, роботодавців, органів державної влади, інвесторів та інших). Вирішення цього завдання пов'язане із розробкою стратегії позиціонування ЗВО» [1, с. 134].

Отже, для того щоб у свідомості особистості назва ЗВО асоціювалася з брендом, необхідно мати розвинену стратегію позиціонування – позиціонування – загальна категорія, бренд – конкретна.

Одним з найвідоміших засновників іміджу вважається Девід Огілві. Під час одного із виступів він промовив: «Будь-яка реклама є довгострокові інвестиції в імідж торгової марки». [2, с. 29–30]. Огілві, як ніхто інший, розумів роль кожного з безлічі факторів, що роблять рекламу успішною, і при цьому він завжди бачив їх у гармонії, у єднанні. Він казав: «Ви ніколи не досягнете популярності й успіху, якщо не розробите велику ідею», але водночас він стверджував, що кожне слово реклами має бути звичайним». Д. Огілві довів істинність своїх тверджень успішними програмами щодо позиціонування автомобілів «Rolls-Royce», прохолодних напоїв «Schweppes» тощо [3].

Н. Тягунова зазначає, що імідж – «цілеспрямовано сформований за допомогою комунікації (ЗМІ, рекламні технології, інші

способи спілкування) образ кого-небудь (наприклад, політика) або чого-небудь (фірми, підприємства, товару» [4, с. 432–435]; «синтетичний, інтегративний образ, що складається у свідомості людей стосовно конкретної особи, організації або іншого соціального об'єкта, містить значний обсяг емоційно забарвленої інформації про об'єкт сприйняття та спонукає до певної соціальної поведінки» [5, с. 16].

Емоційно забарвлений образ, створений у масовій свідомості і який визначається співвідношенням між різними сторонами його діяльності й транслюється у зовнішнє середовище і є імідже університету [6, с. 274]; «... думка про ВНЗ групи людей на основі їх сформованого образу даної організації, що виник унаслідок або прямого контакту з вузом, або на основі інформації, одержаної про цей вищий навчальний заклад із інших джерел» [7, с. 117].

Імідж заклад вищої освіти формується завдяки відгукам студентів, їх батьків, стейкхолдерів, роботодавців, засобів масової інформації, популярність у місті (країні) та світі. Також на розвиток іміджу та позиціонування якості освіти впливає географічне розташування, назва, видатні постаті ЗВО, презентабельний стиль та інші фактори.

Із попередніх досліджень, можна казати, що кожен заклад вищої освіти просуває власний позиціонований бренд, надаючи бекграунд у зовнішнє та внутрішнє середовище, який є фактично іміджевим. Тому якісний бренд та імідж ЗВО таким чином залишає позитивну асоціацію та образ у споживачів освітніх послуг, для покращення своїх висококонкурентних позицій.

В умовах сьогоденної ситуації, яка скалася під час пандемії, майже всі споживачі освітніх послуг звертають увагу на створення та використання інформаційного простору, впровадження нових інформаційних технологій та організацію освітнього процесу (дистанційне навчання, відкрита освіта, електронні бібліотеки, віртуальні освітні середовища тощо). Адже, якщо інформаційний простір буде на високому рівні, то значно підвищиться якість освіти та знань студентів, а значить і

майбутніх фахівців. Ще одним з найвпливовіших чинників, які впливають на позиціонування ЗВО є широка PR-діяльність щодо наявності електронного середовища, що складається з IT-інфраструктури, що підтримує роботу різних категорії мереж.

Отже, позиціонуванню якості освіти університету в міжнародному інформаційному просторі сприяє рекламний бекграунд наявного інформаційного простору закладу вищої освіти на підвищення позитивного іміджу університету в свідомості суспільства

Література:

1. Харківська А. А. Стратегія позиціонування закладу вищої освіти: від управління витратами до управління результатами. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 22. Том 2. С. 133–138., С. 134
2. Владимирська А., Владимирський П. Реклама: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2006. С. 29-30
3. Позиционирование. Битва за умы. URL: <https://cutt.ly/tid-QxOf> (дата звернення: 05.03.2020)
4. Тягунова Н. М. Методичні засади формування іміджу вищих навчальних закладів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 432–435.
5. Білик Т. М. Концептуальний простір поняття «імідж» у психологічній літературі. Психологічні перспективи / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. та політ. психології АПН України ; гол. ред. Л. Засекіна. Луцьк, 2011. Вип. 17. С. 12–19, с. 16
6. Арбузова Ю. В., Ротань Н. В. Формування позитивного іміджу навчального закладу. *Інформаційні технології в науці та виробництві*. 2014. Випуск 2 (7). С. 273–280., С. 274.
7. Поплавський М. Ідеальний імідж вищого навчального закладу культури і мистецтва як запорука його успіху. *Український інформаційний простір*. 2013. Число 1. С. 116–121., с. 117

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ

*Шемігон О.І., к.с.-г.н., доцент кафедри менеджменту,
Білоцерківський національний аграрний університет;
Андрієнко В.В., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня, Білоцерківський
національний аграрний університет*

Анотація: *Звернуто увагу на необхідність комплексного підходу до застосування існуючих методів управління. Крім того необхідно вести пошук нових, можливо нетрадиційних, і не боятися експериментувати.*

Ключові слова: *управління, метод, пошук, ефект, ризик.*

Людина, особа, особистість – є основою підприємства, його сутністю та основним багатством. Якими б не були найсучаснішими машини та механізми, у тому числі і роботи, без фахівця, без обслуговуючого персоналу, вони мало чого варті.

Особливості змісту, складу та порядку застосування системи методів управління як способів впливу на індивідуальну чи групову поведінку персоналу підприємства є важливою теоретичною та практичною проблемою управління. Кваліфікований керівник, знаючи способи впливу на персонал економічних, організаційно-розпорядчих, соціальних та психологічних методів управління, уміло оперуючи ними, зможе успішно здійснювати ефективне управління підприємством. Навчання вищого керівництва підприємства сучасним методам

управління є найважливішою передумовою його ефективного розвитку[1, с. 219-220].

Методи управлінської діяльності - це способи і прийоми аналізу та оцінювання управлінських ситуацій, використання правових і організаційних форм, впливу на свідомість і поведінку людей у керованих суспільних процесах, відносинах і зв'язках.

Вони застосовуються у процесах управління, тобто офіційно, а також у встановленому порядку і мають відповідати наступним вимогам:

- володіти здатністю формувати і забезпечувати реалізацію управлінських впливів;
- бути різноманітними і пристосованими для використання в управлінні;
- бути реальними і гнучкими.

Існує достатня кількість класифікацій методів управління, але найбільше значення має класифікація на основі об'єктивних законів, властивих системі управління, а також потреб та інтересів осіб, на яких спрямований вплив. За цією ознакою виділяють такі методи управління:

1. Група методів для впливу на персонал ділового підприємства (на індивідуальному і груповому рівнях):

- організаційно-правові (адміністративні);
- економічні (базові в даній групі);
- соціально-психологічні.

2. Група методів, спрямованих на організацію в цілому:

– мережеві методи (повна графічна модель комплексу робіт менеджменту для виконання єдиного завдання з визначенням логічного взаємозв'язку і послідовності управлінських робіт);

– балансові методи (розгляд на систематичній основі з функціональними напрямками менеджменту співвідношення доходів і витрат, активу та пасиву, економії і збитків).

3. Група комплексних методів менеджменту для реалізації технологій:

– ситуаційного аналізу;

– системного аналізу;

– відтворювального аналізу;

– структурно-функціонального аналізу[2, с. 11].

У практиці управління, як правило, застосовують різні методи і їх поєднання. Тому методи менеджменту дуже тісно пов'язані один з одним, і утворюють у сукупності певну систему, перебуваючи в постійній динамічній рівновазі.

Система методів управління покликана забезпечити умови для чіткого налагодження процесу управління, ефективного використання всіх чинників виробництва задля досягнення цілей підприємства. Відмовлятися від використання в управлінні тих чи інших груп методів легковажно, оскільки в такому разі втрачається синергетичний ефект, який є властивістю будь-якого підприємства. Економічні методи управління посідають центральне місце в системі методів управління трудовою діяльністю людей, особливо у серйозному

конкурентному середовищі, оскільки на їх основі встановлюється цільова програма господарського розвитку підприємства, визначається такий режим роботи і такі стимули, які об'єктивно спонукають та зацікавлюють колективи й окремих працівників до ефективної праці. Вони об'єднують усі методи управління, оскільки завдяки їм здійснюється вплив на економічні інтереси колективів та їхніх окремих членів. Цей вплив здійснюється матеріальним стимулюванням окремих працівників та колективів підприємства загалом[3, с. 209].

Досить важливими є методи організаційно-розпорядчого впливу, що спрямовані на використання таких мотивів трудової діяльності, як почуття обов'язку, відповідальності, зокрема адміністративної. Ці методи відрізняються прямим характером впливу, оскільки будь-який регламентуючий чи адміністративний документ підлягає обов'язковому виконанню його підлеглими. Соціальні методи управління ґрунтуються на використанні соціального механізму, що діє в колективі (неформальні групи, роль і статус особистості, система взаємовідносин та єдності в колективі, соціально-психологічний клімат, соціальні потреби тощо). Важливими є психологічні методи управління, що є способами впливу на психіку та настрої людей і дають змогу з урахуванням дії психологічних законів регулювати взаємозв'язки робітників, керівників, членів колективу. Мета психологічних методів полягає в управлінні психологічною діяльністю особистості, регулюванні її поведінки в колективі та створенні на цій основі оптимального морально-психологічного клімату, який

сприяє активізації людського фактору та всебічному розвитку особистості[4, с. 203, 205].

Щодо останнього, то, на нашу думку, є достатньо вагомим чинник як причетність до виконуваної справи чи одержаного результату. І у цьому, на наш погляд, основним завданням вищого керівництва, менеджменту середньої ланки і найнижчого рівня (рівня бригадира) – є переконання персоналу в тому, що кожний з них є особистість, і без цієї особистості організація не мала б такого результату, а це вже мистецтво.

Важливо зазначити, що ефективність застосування керівництвом підприємства системи методів управління переважно залежить від рівня кваліфікації управлінських кадрів, що зумовлює потребу систематичної та цілеспрямованої підготовки, а також повсякденного використання всіх зазначених напрямів впливу на трудовий колектив та окремих особистостей в колективі підприємства. Теорія та практика управління засвідчує тісний діалектичний взаємозв'язок типів і методів управління, що їм відповідають.

Варто зазначити, що на сутність і співвідношення системи методів управління, що використовуються керівництвом на конкретному підприємстві, впливають багато чинників, проте керівництву (адміністрації) підприємства слід використовувати їх системно, комплексно, а також залежно від конкретних обставин чи ситуацій, що виникли в трудовому колективі, віддавати перевагу тим чи іншим методам управління, оскільки нехтування будь-яким з них, віддання переваги тільки деяким методам

управління, виключаючи інші, негативно позначиться на ефективності управління підприємством загалом.

Особливо це стає актуальним у кризових ситуаціях. Сьогодні у світі, і Україна не є виключенням, є місце таким явищам. Чого лише варта Пандемія коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19), міграція, у тому числі і нелегальна, війна на сході України. Ці виклики спонукають менеджерів до пошуку нових методів, прийомів та інструментів в управлінському мисленні, до розробки новітніх концептуальних підходів. Проте, варто зазначити, що нові підходи до управління не відразу можуть дати бажані результати. Але потрібно шукати дієві, і що головне, на наш погляд, не боятися експериментувати.

Література

1. Біловол Р.І. Системний підхід до формування методів управління підприємством. Мукачівський державний університет «Економіка і суспільство». 2018. № 15. С. 219–223.
2. Кузнецов Е. А. Вступ до спеціальності менеджмент: навчально–методичний посібник. Херсон: Гринь Д. С., 2012. 80 с.
3. Осовська Г. Менеджмент організацій: навч.посібник. Київ, 2007. 860 с.
4. Хміль Ф. Практикум з менеджменту організацій: навч. посібник. Львів, 2008. 333 с.

